

پاشیل قوشما

دو مین دفتر شعر لاجچین

کanal لاجچین

کanal زبان و ادب تورک

<https://t.me/borlachin1>

به نام الله ، افریننده ی هستی و عشق

و به نام مادر

در دنیا هیچ محبتی مانند محبت مادر ، ازته دل و با تمام وجود نیست و هیچ کسی هم قادر نخواهد بود محبت واقعی مادر را به فرزند ابراز کند . کلمه‌ی مادر در زبان تورکی « آنا » تلفظ میشود . در تورکی سومری « آن » خدای آسمان است و کلمه‌ی « آنا » از « آن » گرفته شده ، به معنی خالق و افریننده . دیگر این که هیچ زبانی مانند زبان مادری نمیتواند عواطف و احساسات فرد را به خوبی به تصویر بکشد .

الیاس بهرامپور (لاچین)

الیاس بهرامپور (لاچین) متولد آذر ماه سال 1336 هجری شمسی است . در ایل قشقایی چشم به دنیا گشود . زندگی ایلی و مسیر پر فراز و نشیب آن را علا درک و حس کرد و از مردم ایلش گنجینه‌ی بی پایان زبان تورکی را فرا گرفت . دوره‌ی شش ساله‌ی ابتدایی و نیمه‌ی اول دوره‌ی متوسطه را در شهرهای آباده و اقلید گذراند . بعد در دانشسرای عشايری به مدت یک سال دوره تربیت معلم را پشت سر نهاد و در دور افتاده ترین نقاط کشور در ایل قشقایی ، مناطق محروم فارس و مدت دو سال نیز در میان بلوچهای کرمان به تدریس پرداخت . دوره‌ی دوم متوسطه را در حین تدریس ، بدون استاد و فقط با انتکا به استعداد خداداده اش گذراند و سپس در رشته‌ی کارشناسی زبان و ادبیات فارسی نزد استادان گرانقدری چون زنده یاد دکتر فرهاد گرگین پور و دکتر سید مهدی خیراندیش به تحصیل ادامه داد .

لاچین پس از گذراندن دوره‌ی کارشناسی زبان و ادبیات فارسی ، به ادبیات تورکی روی آورد که زبان مادری اش بود . ادبیات تورکی را نیز نزد استاد دانشمندش زنده یاد دکتر گرگین پور آموخت . سالها به عنوان شاگرد و دوست در محضر استادش نکته‌ها آموخت . در آن سالها زبان تورکی داشت کم کم جان میگرفت . شاعرانی به شعر تورکی روی آورده بودند و نوان خود را در عرصه‌ی شعر تورکی به نمایش میگذاشتند . لاچین سروده‌های شاعران را که برای نقد و بررسی به خدمت استاد گرگین پور فرستاده میشد برای استاد میخواند و ظرافتهای شعری را نیز میآموخت . بدین سان لاچین با شعرو نقد شعر آشنا شد . در کنار ریشه‌یابی کلمات تورکی و نقد شعر ، کم کم سروden شعر را نیز تمرین کرد . با

ت绍یق استاد زبانهای انگلیسی و عربی را نیز فرا گرفت . لاجچین دو سال پیش اولین دفتر شعرش را با نام « آچابای بایراغ » از طریق فضای مجازی در دسترس عموم قرار داد .

لاچین کتاب « تونلی به اعماق قرون و اعصار » را که ماحصل بیست و هفت سال تحقیق و پژوهش او بر روی زبان تورکی بود ، از طریق فضای مجازی بدون چشمداشت کوچکترین توقع مادی در دسترس تورکی پژوهان قرار داد .

آثار دیگر لاجچین :

ترجمه‌ی داستان سیندرا از انگلیسی به گویش قشقایی

امپراتوری فرانل ایلام

اثر در دست اقدام لاجچین :

زبان شناسی تطبیقی ملل ، واکاوی بنیانهای اولیه‌ی زبانهای چینی ، تورکی ، انگلیسی ، فارسی و عربی

اینک دوین دفتر شعر لاجچین با عنوان « پاشیل قوشما » به دوستداران زبان و ادب تورکی تقدیم میگردد . این اثر نیز از طریق فضای مجازی منتشرمی‌باشد تا هر کسی که اراده کند ، از هر گوشه‌ی جهان بتواند به آن دسترسی داشته باشد . نظر به این که اشعار این کتاب از کانال لاجچین منتقل شده ، در کامپیوتربازنیسی همه‌ی مصوتها ممکن نشد و ممکن است در صد کمی از مصوتها با نظام آوای زبان همخوانی نداشته باشد .

با تشکر از پسر عزیزم سبکتکین که اشعار را صفحه‌بندی و مرتب کرد و به صورت پی‌دی‌اف در آورد .

به امید رسیت یافتن زبان غنی ، فاخر ، کهن و بسیار قاعده‌مند تورکی

بیست و نهم تیرماه یکهزار و سیصد و نود و نه شمسی الیاس بهرامپور (لاجچین)

Contents

سلام	6
ایستیرم نرگیزینگ گۆزۈنە ، سۇرمە لىرىچىم	7
بىر باغ اىستيرم Bir bağ istirəm	9
دىل - سەون گلاسىنگ	12
سېجا سۇھاران sığa sohran	14
تامسىنام tamsınam	18
(ع) ئىلى	21
ايستك istək	23
آچ درى Açı dəri	24
قوربانلىق	26
داغ اۇل ! آمما داغ اۇلما	28
دېرىلىگ dırılıq	30
گۇنش گىير	31
دەگر dəger	33
قەلماز qəm qalmaz	34
گۇنش گودارى günəş gudarı	37
ايستيرم اىستىنەم istirəm istinəm	39
گلدى پاينىز geldi payız	41
زىمىزيم zimzim	43
«جىنگل» cəngel	44
آماج amac	47
كۈچدو ائل آناسى در رئاي معصومە بى بى بهمن بىيگى	49
هاچانانچاز haçanan,çaz	52
چۇرغون چاپدى در رئاي استاد فرود گرگىن پور	54
بىلدا گئجه سى yelda gecesi	56
دؤيدۇم كىزار döydüm kozar	58
قوشما وئىر	62
«يۈلسۈز جان»	65

« گۈرۈشكى بىر گىچە »	67
« خۇش گلېپ گول » xoš gelib gul	68
آپار منى apar məni	72
دۈزلىگەن گۈزلىگە düzlüg,dən gözlüg	75
خىالىنگ نەقشى xıyalıñg nəqşı	78
آرىي ايشىق arrı issiq	80
كۈرونا گلمىگى korona gəlməgi	82
داھى بىس دىر	84
دۆزلىرە آتما	85
خۇرتىن جىئران Xotən ceyran	87
تولك باز	90
گۈيچىگە باھار göyçəg bahar	95
اۋچ اوپىون	98
بوداغىنىڭ نۇوچا دىر	99
اولىمە بىن قالان ، اوزۇ دىر اوزۇ .	100
veylan köylüm	101
qanat aç gəl	104
هايلا هايلا hayla hayla	105
آلقىشلا قۇناغى alqışla qonağı	108
جىڭىل	111
قاف بى نىشان	112

سلام !

سوپىلە رم سلام !

داغدا - چىخن گۈلگۈز گۈللارا ،

سوپىلە رم سلام !

چۈلە - گىز گۈيچىگۈز گۈلزارا ،

سوپىلە رم سلام !

كىندە - قالان دۇستى دىلدارا ،

سلام گۈنە ، سلام آيا ،

سلام داغا ، دۆزىلە ،

سلام ائلە ، سلام دىلە ،

سلام گۈلە ، سلام سىزلىرە !

گۈلگۈز : ارغوانى

گۈيچىگۈز : خرم ، زىبىا

ایستیرم نرگیزینگ گۆزۈنە ، سۇرمە لر چىم !

Istiram nərgiz,ing göz,ünə , sürmələr çekəm !

بىليرم باش چىك ، اوْفۇقدان سحر ،

بىليرم قىش گىندر ، ياز گلر ،

بىليرم قرغ ائدر نورا ، اولكە يى گونش ،

بىليرم باش اكىر گۈندۈزه ، فير - فiliis فلک .

ايستيرم ايشىقىن دوردانما ، هر يانا تۆكم !

ايستيرم سو سىندىن ، سوممۇلدان ، هر يانا اكم !

ايستيرم نرگىزىنگ گۆزۈنە ، سۇرمە لر چىم !

Bilirəm baş çəkər , ofoq,dan səhər ,

Bilirəm qış gedər , yaz gələr ,

Biliram qərğ edər nur,a , ölkə,yi günəş ,

Bilirəm baş əyər gündüz,ə , qir- filis fələk .

Istirəm işiq,dən durdənə , hər yan,a tökəm !

Istirəm susən,dən , summul,dan , hər yan,a əkəm !

Istiram nargiz,ing göz,ünə , sürmələr çekəm !

قىر - فiliis : qir - filis : سېيىمۇى سېكىس

دوردانما : durdana : مرواريد يكتا

هر يانا : hər yan,a : در هر گوشە اي

سوسەن : susən : سوسان ، آويختە ، خرامان

سوممول **summul** : توپر ، گردشده ، سنبل

نرگیز **nərgiz** : نرگس

سورمه **sürme** : سرمه ، ماده ای که برای مداوا و دید بهتر به چشم میکشند

بیر باغ ایستیرم Bir bağ istirəm

بیر داغ ایستیرم ، گۈرسىدە ئەلىمەن نىشان ،

بیر داغ ایستیرم ، بىلدىرە صۇولتىنگ آيان ؟

بیر داغ ایستیرم ، دىندىرم سۇروشام دئىه ،

بیر چاي ایستیرم ، آغلابا ائل اىچىن .

Bir dağ istirəm , görsədə elim,nən nişan ,

Bir dağ istirəm , bildirə Sovlətiň ayan ;

Bir dağ istirəm , dindirəm soruşam deyə ;

Bir çay istirəm , aglaya el için .

بیر چىن ایستيريم ، باش قويام كۈكۈرم ،

بير دوش ایستيريم ، ياش قوشام اوڭۈرم ؟

بير گۆز ایستيريم ، آغلابا سىل تكين ،

بۇغۇلموش بولاغدان آخا ، ائل اىچىن .

Bir çin istiram , baş qoyam kökürəm ,

Bir döş istirəm , yaş qosham ökürəm ;

Bir göz istirəm , aqlaya sel təkin ,

Boğulmuş bulağ,dan axa , el için .

بير مورد ایستيريم ، گۈرىدم كۈيلىمو ،

بیر یورد ایستیرم ، قوندارام ائلیمی ؟

بىر تۈرك اىستىرم ، مىندىرم خىرسانا

ائشیدمز قولاغدان چایا ، ائل ایچین .

Bir murd istirəm , goyərdəm köylüm,ü ,

Bir yurd istirəm , qondaram elim,i ;

Bir Türk istirəm , mindirəm Xırsan,a

Eşidməz qulağ,dan çapa , el için .

بیر پئل ایسٹیرم ، آپارا اولکہ یہ خبر ،

بیر گون ایستیرم ، داغ ائده ، ائیله یه اثر ؟

بیر گول ایستیرم ، هامی چاغ دؤندره ثمر ،

بیر باغ اپستیرم ، آچپلا ائل اپچین .

Bir yel istirəm , apara ölkə,yə xəbər ,

Bir gün istirəm , dağ edə , eyləyə əsər ;

Bir gül istərəm , hamı çağ , döndərə səmər ,

Bir bağ istirəm , açıla el için .

صolut Sovlet: حشمت، عظمت، اشاره اي به اسماعيل خان ايلخان قشقایي

آیان ayan : آی : ماه + ان ، آشکار ، نمایان

چاغ çağ : زمان ، وقت ، مهلت

بیندیرمگ : به حرف آوردن ، به صحبت و اداشتن **dindirməg**

سۇروشام **soruşam** : بېرسىم / سۇر : فعل امر ، بېرس

چاى **çay** : رودخانه

چىن **çin** : شانه ، حصار ، دیوار / تۈركان چىن را به خاطر دیوار طولانى اش ، با اين نام مىشناسىند . خود چىنىها به جاي چىن « جون » را به کار مىبرىند .

كۈزۈرمگ **kökürməg** : به جوش آمدن ، جوشىدىن / گوگرد را به خاطر جوشىدىن از زمين ، كۈزۈرد مىنامىند .

دؤش **döş** : سىنه

أۇكۇرمگ **ökurmag** : های های و با صدائى بلند گىريه كىرىن

آغلاماگ **ağlamag** : گىريه كىرىن هەمراھ با اشك / آغ : بالا آمدن ، سر رىز شدن مایعات بر اثر جوشش / آغا : انسان بزرگ ، بلند مرتبه

سئل تكىن : مانند سىل

بۇغۇلموش **boğulmuş** : خفه شده ، خاموش شده

بولاڭ **bulaq** : چىمه

آخا **axa** : جارى شود / آخ : فعل امر ، جارى شو

مورد **murd** : گىاهى همىشە سىز

يورد **yurd** : جاي اتراق ايل

قۇندارام **qondaram** : بنشانم .

خىرسان **xırsan** : نام نىزادى از اسب با قامتى كشىدە و بزرگ

چىپا **çapa** : بىنارىد

دۇندرە **döndərə** : برگىردىن ، تېبىل كىند

دیل - سه ون گلسينگ

dil - səvən gəlsing

بىر ائل دىر دۇلۇ مەھوشدىن ، هر ياندان دايامىش اوز گۈزل ،
هایخېرىتىنگ يۇلداشلار اىستىمك ھايلاسى ! ائل - سه ون گلسينگ !

، گۈرۈندۇ گور جاھال-

، سېرىلىدى ساو تئلى آغ اۆزە

ساتاشدى قاششارا ، سه بىردى گۈلگۈزە ،

تىل - سه ون گلسينگ !

كيم گۈرمۇش بارىشا

گون اينن گنجە بىر يېرده ؟

كيم گۈرمۇش قارىشا

بال اينان قار دؤشە ؟

بال - سه ون گلسينگ !

قۇوورانگ لەچىنى نېچىن !

بادە وئر بال دوداغдан !

بىر آزا قاناھام يا اوپىم دىشلە يم ،

دیل - سه ون گلسينگ !

Bir el dir dolu məhvəş,dən ,
hər yan,dan dayanmış üz gözəl ,
Hayxıring yoldaşlar istəmək haylası ,

el - səvən gəlsing !

Göründü gur cahal ,
sərildi sav teli ağ üzə ,
Sataşdı qanşara , səyirdi gülgəzə ,
tel - səvən gəlsing !

Kim görmüş

barışa gün inən gecə ?

Kim görmüş

qarışa bal inan qar döşə ?

Bla - səvən gəlsing !

Qovurang Laççını nəççin ?

Badə ver bal dudağ,dan !

Bir aza qanaham , ya öpəm

dişləyəm , dil - səvən gəlsing

ساتاشدی : به معرض دید آمد ، برخورد کردن چشم با چیزی

قانشار : روپرو ، مقابل

سه بیردی : تاخت

سیجا سوْهاران sica sohran

باشلارام سوزۇمۇ بىر - قوجاق ايشق اين

باشلارام دفتره بىر - قوشاق مشق اين

سوپىله رم دىلىرىه بىر - اوزاڭ تىشكى اين

سومر - سۈيلىم ! سیجا - سوْهاران !

سە بىر انلار سىل آتىندا ، محو اۇلموش ،

بلى - بۇلۇم ! باللى - دىليلىم !

دادلى دىلينگ ، ياد حۇكمىيان مهن اۇلموش .

سن باشلادىنگ تەمدۇنو ، نىچە شهرى قوردونگ سن

آچىقلادىنگ مېنگ دۆگۈنۇ ، ايلم آتىنى سۇرۇنگ سن

رۇونق وئردىنگ كىنە شەرە داغا باغا باغچاپا

آباد اندىنگ انلەكە لرى ، قىزىل گوللار دۆزدۇنگ سن

ايىدى باخ گور ! باز يېرىنە بايقوش قۇنۇشدور

ايلام نۇلموش ؟ اىل چىراڭى آخشام سۇنۇشدور .

مئل دىر كى : كۆلدن كۆز چىخىر و كۆزدىن كۆل ،

كۆل آتىندان قاوزات كۆزۈ ! تۆزو گۈزدىن سىل !

بو انلەكە دە اوزگۇن اھ يە ، سومر ايمىش ، ايلام ،

مول اۇلموشدور اوغرۇ مالا ، تاتلار تتر ، مونو بىل !

وار و يوخونگ بىر انلەكە دە ، تك دىلينگ دىر ، تك دىلينگ ،

ساخلاتماڭ اىچىن ، قورشان لاچىن ! دۆشۈن ! چارە قىل !

Başlaram sözümü bir qucaq isq,inən ,

Yaşlaram dəftərə , bir qoşaq məşq,inən ,

Söylərəm dilbərə , bir uzaq tişq,inən ,

Sumər - soylum ! Sica Sohran !

Səyər eling sel altın,da məhv olmuş ,

Bəllı Bollum ! Ballı dillim !

Dadlı diling , yad hokmuynan məhn olmuş .

Sən başladıng təmədduni , neçcə şəhri qordung sen ,

Açıqladıng ming düğünü , ilm atını sürdüng sən ,

Rovnəq verding kənd,e şəhr,e dağ,a bağ,a bağça,yə ,

Abad etding elkələri , qızıl güllər düzdüng sən ,

İndi bax gör ! baz yerinə bayquş qonmuşdur ,

İlam nolmuş ? El çıraqı aüşsam sonmuşdur ,

Məsəl dir ki : "kul,dən köz çıxər o köz,dən kül" ,

Kül altın,dan qavzat közü ! tözü göz,den sil !

Bu elkə,də özgün əyə , Sumer imiş İlam ,

Mul olmuşdur oğru mala , tatlar tətər , munu bil !

Var o yoxung bu elkə,də , tak diling dir , tək diling ,

Saxlatmag için , qorşan Laççın ! düşün ! çarə qıl !

فوجاق : آغوش / قوج : بغل کن ، بغل

باشلارام : با اشک می آمیزم ، در اینجا مینویسم

قۇشاق : سروده ، شعر ، پیوستگى ، ضمیمه ، وصال

15

مشق : تکلیف نوشتنی

سویله رم : سوزله رم ، بیان میکنم ، میگویم

اوزاق : طولانی

تیشق : عطش ، میل شدید به نوشیدن آب

سومر : سوم + ار ، مرد مقاوم ، مردان متعدد ، کشور سومر از اتحاد حاکمان و پادشاهانی تشکیل شده بود که هر کدام بر شهری حکومت میکردند / سوم : ریش توپر ، محکم / سوممول : گلی خوشه مانند و توپر

سیجا : راست و درست ، متوسط

سُوهَرَانْ : رشید / سوه : پردل ، جسور ، نام یکی از تیره های شش به یلی ، در لغتنامه ی سومری بن آن چنین آمده

suh : pluck out

در ترکیب « سیجا سُوهَرَانْ » پارادوکس وجود دارد

سه بیر : فعال ، پرتلاش

بللی : شاخص ، ممتاز

بُولُلو : بلند قامت ، رشید ، مغزور ، نام یکی از تیره های بزرگ قشقایی در طوایف کشکولی ، عمله و شنش به یلی

bul : to blow , below up

باللی - دیلی : شیرین زبان

دادلی : شیرین

پاد : بیکانه

مهن : منونع

قُوردونگ : ایجاد کردی ، بنیاد نهادی

ایلم : پیشرفت ، درخشش / ایل : درخشش ، امتداد ، تداوم ، پیوستگی

سُوردونگ : راندی ، به حرکت و اداشتی

اُلکه : اولکه ، اولکه ، جایگاه برتر ، جایی از بهشت که انسان از آنجا به زمین رانده شده

ul - hé : base of heaven

دُزدُونگ : به رشته کشیدی

باپوش : جذد

ایل : اتحاد ، امتداد ، پیوستگی ، درخشش ، جایگاه برتر / کلمه ی ایل با تغییر در املا به شکلها دیگر نیز آمده : آل a ، اول u ، ائل e ، بیل ə ، یول yo ، ال ɔ

اوزگون : اصلی ، واقعی

ایلام : متهد ، اتحادیه ، نخستین امپراتوری تُرک متشکل از چهار پادشاهی « آوان ، انشان ، سیماشکی و سوزیان » که از سومر جدا شد و نزدیک به دو هزار و ششصد سال بر ایران و عراق حکومت کرد

آغشام : سر شب

سُونوش : خاموش گشته

کول : خاکستر

کوز : گل آتش ، اخگر

قاوزات : بلند کن

تُوز : غبار ، خاک

سیل : بزدا ، پاک کن

اوغرود : دزد

تتر : ایهام دارد ۱ - تاتار ۲ - دستبرد میزند

مول : چیره ، مسلط

تک : ایهام دارد

قید استثنا : فقط وتنها « وار و یؤخونگ تک دیلینگ دیر » (تنها دارایی تو زیانت است) ۱-

صفت مطلق : بیگانه ، بینظیر « وار و یؤخونگ تک دیلینگ دیر » (دارایی تو زیان استثنای و بینظیر تو است) ۲-

قورشان : اقدام کن ، کمر همت ببند

چاره قیل : چاره ای به کار ببر ، تدبیری کن

لاچین : صفت مبالغه به معنی بسیار مقاوم ، سرسخت ، تخلص شاعر

دوشون : بیندیش ، فکر کن

تامسینام tamsinam

سو سىدى تۈپراغا گوزلريم ، سۆپۈردى بۇلارى كېرىيگىم ،
دۇندەرم اولىكه يە اولىگرى ، اولدوزدان انتگە تۆكم .

اوئوردام دىز اۆسته ، گۈل - اۋزلو ، نازىنин دىلىرى ،
سوممولدان اوز آرتماق ، سوئىندىن ناز كۆينىڭ ، دالىنا تىكىم .

خۇش اوular آشىغىنىڭ ، ايلە شىنگ بويورانگ ، گۈز اۆسته ،
چاخ اوular داماگىم ، اوۇندا كى دوداگىدا ، مئى اېچم .

ساچىنگنان آچ باغى ! افشار اىت دىرناغا ، تىللرى !
تىللرىنىڭ تك ، آشىغىنىڭ باشىنى ، قوللوغا يۆكم .

دامچالاد بىر فىنجان مئىيىنگىن ، تامسینام ھىزز اىدم ،
مىست اولام بىرلايم ، باش آلام اوپتىايم ، هاي چىم .

ناقىبىل جانى كى ، وئرمىشدىر لاچىتىنا تانرى ،
نىڭكارى گۈرنىدە ، دوداغىن سۈرەندا ، ترک اىدم .

Su səpdi toprağı,a gözlərim , süpürdü yolları kiprigim ,
Döndərəm ölkə,yə ülgər,i , ulduz,dan əttəg,e tökəm .

Oturdam diz üst,e , gül - üzli nazənin dilbər,i ,
Summul,dan üz artmaq , susən,dən naz köynəg ,

dalina tikem .

Xoş olar aşşığing , əyləşəng buyuraň , göz üstə ,
Çağ olar damağım , onda ki dudağ,dan , mey içəm .

Saçing,nan aç bağ,I ! Əfşan et dırnağ,a , tellər,i !
telləring tək , aşkığing basın,I , qulluğ,a bükəm .

Damçalad bir fincan meying,nən , tamsınam həzz edəm ,
Məst olam yırlayam , baş alam oynayam , hay çəkəm .

Nağabil canı ki vermişdir Laççın,a Tanrı ,
Nıgar,I görən,də , dudağın soran,da , tərk edəm .

سپدی : sepdi پاشید

سۇپۇردى : süpürdi جارو كرد

اولگر ülgər : ilgər ، خوشە ى پروين

اتنگ : ettag دامن

سوممول summul : صفت مبالغه به معنى فشرده و محكم ، نام گلی

سوسن susən : صفت فاعلى به معنى خرامان ، نام گلی

آرتماق : artmsq گردن بند

اه ىله شنگ ئىلەشەن : خم شوي ، فرود بىابى

بويورانگ : buyuraň بفرمایى

داماغ : damağ کام ، سقف دهان

چاغ اولار دا . . . Çağ olar : کنايه از سرمىست مىشوم

باغ : بند ، حصار ، مکان **bağ**

محصور

تل : tel : زلف ، گیسو

دیرناغ : ناخن ، منظور ناخن پا **dırnaq**

قوللوق : خدمت ، محضر **qulluq**

تمسینام : مزه مزه کنم ، قطره قطره (ذره ذره) در دهانم بچشم / تامسینماق : مزه مزه کردن **tamsınam**

تم : مزه ، طعم ، قطره / تلفظ دیگری از دام **tam**

هزز : درک کردن ، نگه داشتن بهره بردن ، لذت / این کلمه تورکی سومری است **hazz**

باش آلام : همه جا را زیر پا گذارم ، مدهوش شوم ، از خود بیخود شوم

های چکم : نعره بر آرم **hay çekem**

على (ع) ئولي

اولو دور على ، اعلى دور على .

أچيقي دور آللە ، قوللاه دور الى .

Ulu dur ئولي ، ئىلا dur ئولي .

Aççıq dur allı , qullah dur ئولي .

« هل اتى » سوره سى ، يانىنگدا نازل

« يطعون » آيه سى ، شانىنگدا منزل

"Həl əta" surə,si , ya,niň,də nazel"

. "Yot,emun" aye,si , şaniň,da monzəl"

سيجا دور بۇيونىڭ ،

اوچە دىر سۇيونىڭ .

نىي يە وصى يىنگ ، يېتىمە آتا

على يىنگ ، على يىنگ ، على ،

شانىنگا شاتىنگا كىيم چاتا ؟

Sıca dur boyung , üçə dir soyung

Nəbi,yə vəsi,yəng yətimə ata ;

Өли,yəng , Өли,yəng , Өли ,

Şa,ning,ə şatıng,a kim çata ?

أچيقي : صفت مبالغه است ، باز

آل all : پیشانی

قولله qullah : توانمند

ال al : دست

هل اتی həl əta : اشاره دارد به سوره‌ی انسان که با هل اتی آغاز می‌شود

یان yan : کنار ، نزد ، حضور

نازل nazel : صفت فاعلی در معنی فرستاده شده

بطعمون yetemun : اشاره دارد به آیه‌ی « بطعمون الطعام على جبه مسکینا و يتیما و اسیرا » بنا به نظر مفسران شیعه و برخی از اهل سنت ، آیه‌ی اطعام در توصیف حضرت علی و حسنین (ع) و فاطمه زهرا (س) و خادم‌شان فضه است که افطاری خود را به مسکین و يتیم و اسیر بخشیدند .

شان şan : شوکت ، بزرگی

منزل monzəl : فرستاده شده

سیجا sığa : متوسط ، راست

بُوی boy : قامت ، قد

اوجه üce : بلند ، عالی

سوی soy : نژاد ، نسب

نی nəbi : پیغمبر

وصی vasi : جانشین

آتا ata : پدر

شات şat : روپرو ، مقابل ، عظمت / جرات و جسارت (دیوان اللغات)

ايستك istək

اوچرديگ گونشدن باش ،

آسيمان دوشونه ؟

اسرديگ ايششيدن تئز ،

قۇنچايا گوله ؛

قوشарديگ نغمه دن بئش ،

ايلىگره ، آيا ؛

قۇنارديگ سحردن تئز ،

داغلارا ، چۈلە ؛

معنا وئر رىيگ ،

دېرىليگە ، ايستىگە ، اىسمىگە .

Üçərdig günəş,dən baş ,

; Assıman döşünə

Əsərdig işşıq,dən tez ,

; Qonça,ya , gülə

Qoşardig nəğmə,dən beş ,

; İlğər,e , ay,a

Qonardig səhər,dən tez ,

; Dağlar,a , çol,e

Mə'na verərdig ,

. Dirlig,e , istəg,e , isməg,e

ايلىگر ilgər : خوشە ي پروين ، پيوستگى و درخشش بىش از دويىست ستاره

چۈل او çö : داشت

ايستىگ istəg : آرزو

ايسمىگ ismag : گرم شدن ، علاقه

آج درى Açı dəri

آج درى ، آى پرى !

آپارام دىلبرى ،

دېرلىگىم چايىننىڭ باشىنا .

Aç dəri , ay pəri !

Aparam dilbəri ,

Dirligim çayınıň başına .

بو چايىنگ سوپىي ،

ھەچ گىرى دونمز ،

كىن گون ،

ھەچ گىرى گلmez ،

فورصت - گىز اىگىد ،

فورصتى الدن وئرمىز .

Bu çaying suyl ,

Heç geri dönmez ;

Gəçən gün ,

Heç geri gəlməz ;

Fürsət - gəzən igid ,

Fürsəti əl,dən verməz .

آج درى ، آى پرى ، گل برى !

سېير انىڭ ، چايى چىلرى .

Aç dəri , ay pəri , gəl bəri !

Seyr edəg , çaylı çəmləri .

دیرلیگ : dirlig : هستی ، وجود

پری : pəri : درخشان ، با شکوه از بن پار: درخشش ، موجودی خیالی

چای : çay : رودخانه

ایگید : igid : جوان

چم : çəm : جای خمیده و چمنزار در پیج رودخانه ، عشوہ

قوربانلیق

ایشقىنگ شۇوقۇ ، چۈغۇرلو كۈلىمۇ چۈللەرە آندى ،
يودادى وجودوم ، قىامىم سوجودوم ، يۈللا라 آندى .

İşging şovq,u , çoğurlu köylüm,ü , çollər,ə atdı ,
Yudadı vucudum , qiyamim sucudum , yollar,a atdı .

ايحراما گىردى اوره گىم ، اوڭ انىتى كعبە يە سارى ،
بۇلاغلار كىسى ، اه بىلدى ايخلىدى ، بۇرولدو اينتى .

İhram,a girdi ürəgim , ün etdi kə`bə,yə sarı ,
Yolağlar kəsdi , əyildi ixildi , yoruldu itdi .

بىگىنى دۆز بۇلۇ آخرىدان ، حقىقت سىررىنى ئىليلە دى زىزمە ،
سوپىزلىك دەپىنە ، عرفات دۆزۈنە ، زىزمەنگ سوپىوندان دانى .

Bəgəndi düz yoli axır,dan , həqiqət sirrin,i , eylədi zəmzəmə ,
Suyuzlug dəmin,də , Ərəfat düzün,də , Zəmzəming suyun,dən datdı .

پىتىشىدى نىدالار ، ياراشماز بارگاها ، قوراقلى اوره گ ،
داشладى شايتانى ، منلىگى قوربانلىق انتى .

Yetişdi nidalar , yaraşmaz bargah,a , quraqlı ürəg ,
Daşladı şaytan,I , mənlig,i qurbanlıq etdi .

چىچىگە چىرماق دۇردو ، شايىقادا ايرماق سۇردو ،

کۆمکدە بىرلىگ گۈردو ، باياندا شايلانا چاتدى .

Çicəg,də çırmış gördü , şayaq,da irmaq sürdü ,

Komək,də dirlik gördü , Bayat,da şaylana çatdı .

چۇغۇرلو : شکوه گر / چۇغۇر : چۇغۇر : شکایت

يودادى : ربود ، نابود كرد ، تماما گرفت

اون انتدى : رو كرد ، پيش رفت / اون : جلو ، نهايت توان ، چەرھ ، نهايت صدا

پۇلاق : كوره راه ، روش ، سېبك

ايتدى : گم شد

بىگندي : پىستىد ، انتخاب كرد

ياراشماز : برازىنە نىسىت / يار : شايستە / ياراش : شايستىگى / ماز پىسوند نفى

قوراقلۇ : وصلە دار ، ساختگى ، مصنوعى

شايستان : عظيم ، منزلدار ، از ملائىك مقرب كە نافرمانى كرد / شاي : بىزىگى ، عظمت + ئان پىسوند صفت ساز

منلىگ : كىر ، خودپىسندى

چىچگ : گل / چىچ : شىكفتىن

چىرماق : روشنى ، درخشىش

شاياق : عظمت ، بىزىگى

ايرماق : رودخانە / ايير : اتصال ، تلفظ دىيگرى از ايل / به جهت آن كە رودخانە به صورت نوارى پەن و عظيم است

بايات : باى + آت (آد) ، نام بىزىگ ، از صفات خداوند ، ئۇوتىند ، كەنە ، ماندە

شايلان : سرخوشى ، شادمانى ، سرور

داغ اۇل ! آمما داغ اۇلما !

اىل سنه گىنده ، آغ اۇل !

يېل سنه گىنده ، باغ اۇل !

سېل سنه گىنده ، داغ اۇل !

El sən,ə gələn,də , aň ol !

Yel sən,ə gələn,də , baň ol !

Sel sən,ə gələn,də , daň ol !

آسىممان دوشۇنە ، گورડۇم يازىلىپ:

قار گىنده ، قىزىشىپ داغ اۇلما !

Assıman döşün,də gördüm yazılıp :

Qar gələn,də , qızışib daň olma !

ايسيينر ، ائرىپير . قۇوشار سۇررۇنر ،

سيچىر سۇپۇرر ، يوردونگۇ بۇوانگى .

İssinər erriyər , qovuşar sürrünar ,

Sicirər süpürər , yurdung,u yovang,I .

اىل el : ايل ، اتصال و پيوستگى ، پيوستگى هماه با درخشش ، اتحادىه ، كنفراسيون

يېل yet : باد

سېل sel : سيل

آغ اۇل aň : پاك باش ، يكىنگ باش

داغ daň : كوه

قىززىشىمگ : گرم شدن ، تحرىك شدن **qızışməg**

داغ : گرم و سوزان **dağ**

يىسىنەر : گرم مىشود / ايس : آتش **issinər**

ئىرىيەر : ذوب مىشود / اير : آتش **erriyər**

قۇوشار : متصل مىشود **qovuşar**

سۇررۇنەر : مىخىزد **sürrünər**

سېچىرر : حرکت مىكند **sığırır**

سۇپۇرر : جارو مىكند ، از جا مىكند **süpürər**

يورد : منزل ، جايىگاه **yurd**

يۇوا : آشىانە ، خانە **yova**

دیرلیگ dirlig

دیرلیگ ، بیر گنیش اه و دیر ، نئچە مینگ پنجره این .

هر بیرینى آچانگ ، پابینگى بو دونيادان وئرر .

ايشق-پنجره سىنى آج !

ووجودونگ دۇيغۇدان دۇلا .

Dirlig , bir geniş əv dir , neççə ming pəncərə,inən .

Hər birini açang , payingı bu dunya,dan verər .

İşq pəncərə,sini aç !

vucudung , doyğu,dan dola .

دیرلیگ : dirlig هستى ، وجود

گنیش : geniş : وسیع ، بزرگ

اه و : əv : خانه

نئچە مینگ : neççə ming : چند هزار

پاي : qay : سهم ، بھرہ

دۇيغۇ : doyğu : احساس ، عاطفه ، درک

گۆنüş گۆنüş !

Günəş getir

سحر- چاغى ، ياشىل- قوشوم !

اوپان آيىل ! گۆنüş گۆنüş !

بئرپىش ياواش ! چەمە چاپا ؛

سۆز كۆزۈنکۈ ! كۆنە آيا .

Səhər- çäğı , yaşıllı- quşum !

Oyan ayıl ! günəş getir !

Yeriş yavaş ! çəm,ə çay,a ;

Süz gözüng,ü ! Gün,ə ay,a .

قۇشول قوشوم ! قوشمالارا ؛

قانات وئر سەن ! اىشوه لرە ،

كۆزآت كۆزل !

گۆززۆمەدە كى ، جۇشمالارا ؛

اينجىلىرى ، سايا- سايا .

Qoşul quşum ! qoşmalar,a ;

Qanat ver sən ! işvələr,ə ;

Göz at gözəl !

Gözüm,də ki , coşmalar,a ;

Inçilər,i saya- saya .

چاغ : زمان ، هنگام

پاشیل : پاش + یل ، سبز

اویان : بیدار شو

آینل : چشمانت را باز کن ، به هوش باش

پیریش : بخرام ، عشهه کن

چم : جای خمیده و چمنزار در پیچ رودخانه ، عشهه

چای : رودخانه

سوژ : از صافی بگذران ، ناز و غمزه

سوژ گوزونگی گونه آیا : تشیبیه تفضیل است به معنی بر خورشید و ماه ناز کن

قوشول : همراه شو

قوشما : ترانه ، غزل

قانات : بال ، نیزه ی بلندی که با آن از روی مانع یا از روی رود خانه میپرند .

ایشوه : ایش + وه ، جلوه گری / ایش : آتش ، شعله ی آتش

جوشما : جوش + ما پسوند اسم ساز ، چشمها

اینجی : مردوا ید ، در اینجا استعاره از اشک

سایا - سایا : در حالی که میشماری

دگر dəgər

بو گونلر ، اينسانلار

هر زادينگ قيمتينى بيلر ،

اما كيم آنگلايار ، كيم بيلر دگرينى ؟ !

Bu günlər , Insanlar

hər zəding qimətin,i bilirlər ,

amma kim anglayar, kim bilər dəgərini ? !

دگر : dəgər ارزش

زاد zad : زا + د ، شئى ، چىز ، وجود

زا za : ايجاد كردن ، ايجاد شدن

كيم : چه كسى

بيلير bilir : فعل زمان حال ، مى داند

بيلير bilər : فعل زمان آينده ، خواهد دانست

آنگلايار anglayar : درك خواهد كرد

قم قالماز qəm qalmaz

وئردىلر موشتولوق ، باش اوّلار بو دۇوران ، قم قالماز ،
گىتمىشىدیر اولكە دن دقيانوس ، اسكتدر ، جم قالماز .

اگر كى قايغىلار چكىنگ سن ، اينجىدينگ ، اينچلىنگ ،
بىلمىش اول ، قىيمى ده قە يسى ير ، گۈزۈنندە نم قالماز .

نه گۇوه ن ياخچىيا ، نه ايرگەن ياماندان ، آى گۈزل !
نه اوسان يۇخلوقدان ، نه دايىان شۇوكتە ، چم قالماز .

گۈرۈم كى يازىلىپ گۈي گومموز اوزۇنە ، زراپىن ،
بىر قالار ياخچىليگ بىردى ، تامبورغا تم ، قالماز .

تانرى نىنگ لوتفونا بىل باغلا ! اوپوشما سن لاچىن !
تۇخ اوّلر شوخ اوّلر ياد قالار ، چۈخ گىدر ، كم قالماز .

Verdilər müştuluq , baş olar bu dovran , qəm qalmaz ,
Getmişdir ölkə,dən Dəqyanus , İskəndər , Cəm qalmaz .

Əgər ki qayğıllar çəkding sən , inciding inçəlding ,
Bilmiş ol qənim də qəysiyər , gözün,də nəm qalmaz .

Nə görən yaxçı, ya , nə irgən yaman,dan , ay gözəl !
Nə usan yoxluq,dan , nə dayan şovkət,ə , çəm qalmaz .

Gördüm ki yazılıb , göy gummuz üzün,ə , zər inən ,

Bir qalar yaxçılıq bu yer,də , tamburğə təm , qalmaz .

Tanrıning lutfuna bel bağla ! uyuşma sən Laççın !

Tox ölər şüx ölər yad qalar , çox gedər kəm qalmaz .

قم : qəm ، سختی

اولکه ölkə : وطن ، میهن ، جایی که انسان در آنجا دفن میشود

دقیانوس dəğyanus : از پادشاهان قدیم

جم cəm : از پادشاهان قدیم

قایغی : سختی ، غم

اینじدینگ incidiň : آزردی

اینچلдинگ inçəldiň : لاغر شدی ، ضعیف شدی

قئیم qənim : دشمن

قهیسی پر qəysiyər : سختی خواهد کشید

گؤوه ن gövən : فخر کن ، مباهاات کن

پاخچی yaxçy : پاچی ، مزین ، خوب ، نیک

ایرگن irgən : متتفر شو ، دوری کن

یامان yaman : بد ، ناسازگار

اوسان usan : متتفر شو ، بیزار شو

دایان dayan : تکیه ده ، دل بیند

چم çəm : عشه ، ناز

گؤی göy : سبز ، آبی

گوموز gummuz : کوموز ، گند / کوم : انحنا ، خمیدگی

تامبورغا qamburğa : استخوانی ، لاغر / تامبورغا تم : كالبد استخوانی

تم : تن ، جسم tem

بنل باغلا bel bağla : اميدوار باش

اوپوشما uyuşma : کرخ نشو ، سرد نشو ، دلسرب نشو

تُوخ tox : سیر

شوخ şux : زیبارو

گۆنüş گودارى *günəş gudarı*

گچینگ گۆنش گودارىندان سحر تىز !

ايچينگ گونش شرابىندان سحر چۇخ !

يازىنگ سوسقۇ اركىنه !

ايشق ، هر كسينگ ماپاسى ؟

چكىنگ آرزولار تركىنه !

عدل ، اولكە مىز واپاسى .

Gəçing günəş gudarin,dan

Səhər tez !

İçing günəş şərabin,dan

Səhər çox !

Yazing susqu ərkin,ə !

İşq hər kəsing maya,si ;

Çəking arzilar tərkin,ə

Ədl ölkəmiz vaya,si .

گودار *gudar* : كم آب ترين جاي رود ، پاباب / گوده : كۈتا ، كوتاه

سوسقۇ *susqu* : سکوت / سوس : سست

ارك *ərk* : شهر دوست داشتى ، دیوار ، کاخ / ار يا اور در توركى به معنى شهر ، شخص بزرگ و قلue است . ك علامت تحبيب و تصغير است . شهر ارك به جا مانده از تمدن توركان ايلام است . ارك : شهر دوست داشتى . تلفظ ديگر اين كلمه اراك

مايا *maya* : مال ، ثروت ، اصل ، ذات

آرزو arzu : خواسته / این کلمه در تورکی سومری به صورت آرازو آمده که از دو بخش آر + آزو است : آر : ار ، مرد ، شخص / آز : خواسته
(Sumerian Glossary Daniel A Foxvog . ، هوس (ر . ک .

ترک : پشت بند tərk

اولکه ölkə : وطن ، سرزمین

وايا vaya : حسرت ، آرزوی دست نیافته

ایستیرم ایستینم istirəm istinəm

ایستیرم وار اولام !

وارلیبا بؤخسولا ، يار اولام !

ایستیرم دومتونه ، باش چکه دیواردان آی !

فرنگى گچە دە ، ايشق اينن ديكسيئم !

ایستیرم ايشله به ، کار ادە آفیش !

قیش چاغى ، سە دېگىم ايشق اينن ایستینم !

Istirəm var olam !

Varlı,ya yoxsul,a , yar olam !

Istirəm dümtünə , baş çəkə divar,dan ay !

Istirəm işləyə , kar edə alqış!

Qiş çäg,i səvdigim işq,inən istinəm !

وارلی : دارا ، ثروتمند

بؤخسول : ندار ، فقير

دومتونه : خود را به جلو بکشد ، در ازدحام و شلوغى برای خود ، به زور جايى باز كند .

باش چکه : سر بکشد ، خود را نشان دهد

ديكسيئم : يكه بخورم ، از جاييم تکان بخورم

ايشله يه : کار كند ، مؤثر واقع شود

آفیش : دعا ، تحسین ، استقبال

آقاماق : دعای خیر کردن ، خدا را حمد و شنا گفتن

ایستینم : گرم شوم

گلدى پاپىز ﷺ ﷺ

Köçdü yaz o köçdü yay o gəldi payız ,
Gəçdi umr o artdı yaş o gəldi bir qış ,
Pozdu məşq o bosdu işq o basdı gülşən ,
Kəsdi nəğmə , asdı bulbul , gəldi payız !

كۈچدۇ ياز و كۈچدى ياي و گلدى پاپىز ،
گچدى عمر و آرتىي ياش و گلدى بىر قىش !
پۇزىدو مشق و بۇسدو ايشق و باسىدى گۈلشن ،
كسدى نغمه ، آسىدى بولبول ، گلدى پاپىز !

Üçdü getdi , yaşıl - donlu gəlin - quşu ,
Otməz dahı , şənli bağda , gözəl bulbul !
Oxur bağda , qərə bayğuş , qərə qarğıa ,
Gəldi payız , gəldi payız , gəldi payız !

اوچدو گىتىدى ، ياشىل - دۇنلو ، گلىن - قوشو ،
اۇتمىز داهى ، شىنى - باغدا ، گۈزل بولبول .
اۇخور باغدا ، قەرە بايغۇش ، قەرە قارغا ،
گلدى پاپىز ، گلدى پاپىز ، گلدى پاپىز !

پایی : تابستان **yay**

پایینز **payız** : بهره دهنده / پایی : بهره

آرتدی **artdı** : سبقت گرفت ، پیشی گرفت ، زیاد شد

پاش **yaş** : سن و سال

پُوزدو **pozdu** : باطل کرد ، از بین برد

بُوسدو **bosdu** : لگد کوب کرد ، سرد گردانید

پاشنل - دُونلی - **yaşılı** : سیز جامه

گلين - قوشو - **gelin** - **qusı** : نوعی پرستو با پرهای سبز قشنگ

اوتمز **ötməz** : آواز نخواهد خواند

داهی **dahi** : دیگر

شلنلی **şənlili** : شاد

باغدا **bağda** : نغمه ، در اینجا ایهام به کار رفته ، باغدا **bağda** به معنی « در باغ » نیز است

قره - بایقوش **qərə** - **bayquş** : جغد سیاه

زیمزیم zimzim

خالى اۇلماسىنگ بو دۇنيا ، هنج زامان !

آشىقىلار زيمزيمىندىن ؟

چۇخ چىن سىر ، چۇخ شىرىن سۇز ،

چۇخ اوره گ - آچما ھاۋاسى وار !

Xalı olmasing , bu dunya , heç zaman !

Aşşıqlar zimzim,indən ,

Çox çətin sır , çox şirin söz ,

.Çox ürəg - açma havası var .

آشىق aşıq : صفت مبالغه ، از فعل امر آش : بىڭىر ، كسى كە عنان از دست داده ، كسى كە از خود بىخود شدە

زىم zim : آواز آهستە ، صدای آهستە و مىتە

زيمزيم zimzim : ترنم ، ترانە ، زىزم نام چاهى در مكە و زىزمە به معنى آواز آهستە ، هر دو با اين كلمە از يك رىشه اند

چىن cətin : پېچىدە / چت : فعل امر ، به ھم بىرس ، سر بە ھم بىاور ، در ھم بىچ

سىر sir : راز ، فعل امر پاك كن ، بىدا ، ظاھر را از بىن بىر ، پنهان كن

آچما açma : گىشىش ، افتتاح

هاوا hava : هوا ، آهنگ ، موسىقى ، آواز ، صدای بلند ، به صورت « هاي » ھم تلفظ مىشود .

هاي : صدای بلند ، هايلا : فرياد بىز

«جنگل» "cəngəl"

«دیرليگ» ، گۈيرمگ ، ديرچىمگ ، جالىشماڭ دىر ،
سە ومگ ، سە ويشىمگ ، گۈرۈشىمگ ، آلىشماڭ دىر ،
قۇنچادان ، باغچادان ، دانىشماڭ دىر ،
اينجي يىن - كۆسمە يىن «جنگل» اين ، بىر بارىش !

Dirlig , göyərməg , dirçəlməg çalışmag dir ,
Səvməg , səvişməg , görüşməg , alışmag dir ,
Qonça,dan , bağça,dan , danışmag dir ,
İnciyən - küsməyən , "cəngəl",inən , bir barış !

بىر الينگ گۈيده ، تانرييما سارى ،

بىر الينگ دوشده ، اينسانا ساغنى ،

قىچارىنگ يىرده ، وارلىگا باغلى ،

جان وئرن ، اينجي يىن ساغىيانگ ، «جنگل» !

Bir əling göydə , Tanrıya sarı ,
Bir əling döşdə , İnsan,a sağı ,
Qiçləring yerdə , varlıq,a bağlı ,
Can verən , inciyən sağlyang , "cəngəl" !

چىز اىدىنگ باشا ، يارپاگى چتىن ،

جان وئردىنگ قوشما ، حئيوانا ، بوقتون ،

قۇوزادىنگ گۆيە ، سۇغرابىيل سوتون ،

دایاغانگ ديرلىكە ، سوتوننگ وارلىگا «جنگل» !

Cətr etding baş,a , yarpağı, çətin ,

Can verding quş,a heyva,na bütün ,

Qovzading goy,ə , soğrayıl sütün ,

Dayağang dirilig,ə , sütünəng varlıg,a "cəngəl" !

قۇشموشانگ قۇشمalar باغچادا ، ياشىل ياشىل ،

باش وئرمىش بىرىبىرە بوداغلار ، آشىل آشىل ،

قۇپولار دؤشۈنگە بولاغلار ، ايشىل ايشىل ،

سە و مىشىڭ ، «جنگل» !

قۇشموشانگ غزل ، لاچىن !

Qoşmuşang qoşmalar bağçada , yaşıllı yaşıllı ,

Baş vermiş bir - bir,ə , budağlar , aşılıl aşılıl ,

Qopular döşüng,də bulağlar , işil işil ,

Səvmışəng , "cəngəl" !

qoşmuşang qəzəl , Laççın !

جنگل : cəngəl : جنگ + ل ، انبوه ، پرپشت / جنگ : ازدحام ، شدت ، در جنگ انبوه افراد هر دو سپاه با هم گلاویز میشده اند

دیرلىك : dirilig : هستى ، وجود

گویرمگ **göyərməg** : روییدن ، سبز شدن

دیرچلمگ **dirçəlməg** : رشد کردن

چالیشمگ **çalışmag** : با هم تلاش کردن ، با هم رقابت کردن ، مصدر فعلی دو جانبی

سه و مگ **səvməg** : خواستن ، دوست داشتن

سه و پشمگ **səvişmag** : عشق ورزیدن دو طرفه ، مصدر دو جانبی مانند باب مفهوله در زبان عربی

گورۇشمگ **görüşməg** : همیگر را دیدن ، مصدر دو جانبی

آلیشمگ **alışmag** : خو گرفتن دو طرفه ، عادت کردن دو طرفه ، عشق دو طرفه

اینجیین **inciyən** : آزرده

کۆسمهین **küsməyən** : آن که قهر نمیکند

باریش **barış** : آشتی کن

چتر **cətr** : چتیر ، صفت مشبهه ، به هم رسیده ، در هم گره خورده ، سایبان ، بریدن موی پیشانی و زلف دو طرف صورت در یک ردیف

پارپاخ **yarpağ** : شکفته ، برگ / پارپ : شکوفا کن

چتین **cətin** : در هم گره خورده ، در هم پیچیده ، سخت ، صفت مشبهه

قوش **quş** : پرنده

بۇتون **bütün** : همه ، تمام وجود

قۇوزادىنگ **: بلند کردى**

گۇئى : آسمان ، رنگ آبى ، رنگ سبز

سوغرابىل **soğrayıl** : سروش ، پرسشگر ، پیام آور ، در اصل سوْرَغَلِيْل بوده

سوتون **sütün** : ستون ، پایه

داياخ **dayağ** : تکیه گاه

قوشما **qoşma** : سرود ، غزل

باشىل **yaşıl** : سبز

آشىل **aşıl** : گذرنده ، پرتوان / آش : فعل امر : بگذر

بولاغ **bulağ** : چشم

ايشيل **işil** : درخشان / ايش : آتش ، درخشش ، جلوه ، نور آتش

آماج amac

هر بۇلونگ ، دۇنۇمۇندىن كى گچىنگ ،
هر آشامىنگ ، گىيىگىنەن كى آشانگ ،
بىر اولۇز ، سەنەپاي و تۈرلۈر .

Hər yolung , döñümün,dən ki gəçəng ,

Hər aşaming , gədigin,dən ki aşang ,

Bir ulduz , sənə pay verərlər .

هر اولۇز ، سەنی بىر آياق آماجا ، ايششىغە ، ياخىنراق اندر .

Hər ulduz , sən,i bir ayaq amac,a , işşıq,ə , yaxıraq edər .

يا گىچە يى اوئىيلا ! قىرنىگى چاتدا قال !

يا دۇنۇمن ، گىيىگەن بىر بىر آش !

گوندوزو، ئەقىشلا !

Ya gecə,yi onayla ! Qərəngi çat,da qal !

Ya döñüm,nən , gədig,dən bir bir aş !

Gündüz,ü alqışla !

دۇنۇم : پىچ ، برگشت ، عنايت ، حمایت

گچنگ gəçənə : بگذری ، عبور کنى

آشام aşam : مرحله

گدیگ gədig : گردنە

آشانگ aşaň : بگذرى

آياق ayaq : پا ، قدم

آماج amac : هدف

ايشيشق işşıq : نور

ياخينراق yaxınraq : نزديكتىر

اونايلا onayla : بپذير

چات çat : انتهای دره ، تنگنا ، بن بست

قال qal : بمان

آش aş : بگذر ، طى كن ، پشت سر بگذار

آقىشلا alqışla : استقبال كن

كۈچدۇ ائل آناسى

Köçdü el ana,sl

در رئای درگشت بزرک بانوی ایل قشقایی ، معصومه بی بی بهمن بیگی ، همسر حبیب خان گرگین پور

اسدی خزان بىتلی او غرامدان ، بیزیم ائللەر ،

سپدى سامان كۈلو ، دوشە ، باشا ، تىللەر .

چكى موغام بىلۇ ، ياسا ، ياشا ، سىللەر ،

موغام آغلار ، نغمه آغلار ، يۇل آغلار .

Өsdi xəzan yeli oğrama,dan , bizim ellər,e ,

Səpdi saman kül,ü , döşə , baş,a , tellər,e ;

Çəkdi muğam yol,u , yasa , yaş,a , sellər,e ,

Muğam aqlar , nəğmə aqlar , yol aqlar .

دۇشدو خزان اوتو ، بو اولكە يە ، يايلاغا ،

كۈچدۇ ائل آناسى ، گىردى مىسى بى بى تۆپراغا ؛

گىندى بىرىپىرىدىلى بواھلى ، مىندى داغ داغا ،

دورنا آغلار ، آلما آغلار ، ائل آغلار .

Düşdü xəzan otu , bu ölkə,yə yaylağ,a ,

Köçdü el anası , girdi Məssi bibi toprağ,a ;

Getdi bir bir dallı bu əvli , mindi dağ dağ,a ,

Durna aqlar , Alma aqlar , el aqlar .

سن گۈپىرتىنېڭ اىشىق آعاجى ، جان وئردىنېڭ سن نغمه يە ،

سن بىسالدىنېڭ موصطفايفى ، قان وئردىنېڭ سن قۇنچىيا

قىش گىنده بىر اوست دۇشدو ، بو قار - چاپان باغچايانا ،

باڭچا آغلار ، بولبول آغلار ، گول آغلار .

Sən göyərtding işq - ağaç , can verding sən nəğmə,yə ,

Sən beslətding Mustafayı , qan verding sən qonça,ya ;

Qiş gələn,də , bir ot düşdü bu qar - çapan bağca,ya ,

Bağça ağlar , bulbul ağlar , gul ağlar .

سن دير چاتدينگ پريچهرى ، آلاھقولى فرهادى ،

چۈرگ وئردىنگ توركە تاتا ، كىيم اونوتار او يادى ؟

نالە چىر او لۇمۇنگەن فورود ، قولامعىلى فېيادى ،

دورنا آغلار ، آلما آغلار ، اىل آغلار .

Sən dirçəltding Pəriçehri , Allahqulı , Fərhad,I ,

Çörəg verding türk,ə tat,a , kim unutar o yad,I ;

Nalə çəkər ölümüng,nən Furud , Qulaməli fəryad,I ,

Durna ağlar , alma ağlar , el ağlar .

بىلمىشىڭ بىز بۇ دۇنيانىنگ وفا يۇخو دور، ھەر اۇلان اۇلر ،

ھەنج رەحمى يۇخ بۇ فلکىنگ ، اينسان نقشى عرصە دى سىلە ؟

ھەچ سىلە مىز سىنىنگ نقشىنگ باشدان ، دۇشىن ، اورگىن ،

اۇلکە آغلار ، اوزگە آغلار ، اىل آغلار .

Bilmışəg biz bu dunyaning vəfə yoxu dur , hər olan ölü ,

Heç rəhmi yox bu fələking , insan nəqşsi ərsə,dən silər ;

Həç siləməz səning nəqşing , baş,dan döş,dən ürəg,dən ,

Ölkə ağlar , özgə ağlar , el ağlar .

مسىسى بى بى : معصومه بى بى

اوغراما : ناگھان

پۇل : در اينجا آهنگ

اه ولی : خانواده

داع : مصیبت

دورنا و آلما : دختران مسیی بی بی

بئسلتینگ : پروردی

موصطفا : یکی از پسران آن مرحوم

قار - چاپان : غارت شده بی برف

دیرچلتینگ : جان بخشیدی

پریچهر : دختر مسیی بی بی

آللاهقولی و فرهاد : پسران آن مرحوم

اونوتار : فراموش می کند

فورود و قولامعلی : پسران آن مرحوم

سیلر : پاک میکند

سیله مز : پاک نخواهد کرد

اوزگه : بیگانه

haçan,çaz هاچان,چاز

گل ای ساغنی ! سن و تاری !

بیزیم مئیله، دولان بیر دم!

سکیر سنجن ، سه ویش جاندان !

زولال مئیدن ، بیزه پایلا !

سه وق پئر ده ، سازاق گلدي ،

قشنگ گوللر، سحر سولدو؟

سہر اللہ ، قارۃ التندا ،

دورنا کو حدو، کہ بلگ نئیں؟

بۇل گۈز لە دىگ، گلنگ گۈز ل!

درد و قمی، سبلنگ ساغن!

آغا دئندہ، قریب گھونڈل،

بۇل گۈز لە بىگ، ھاھانانجاز ؟

Gəl ey sağı ! Sən o Tarı !

Bizim meylə , dolan bir dəm !

Səkir sənijən . səvis can.dan .

Zulal mey dən, bize nayla !

Səyəq ver, də , sazaq gəldi .

Oəsəng gülər . səhər soldu :

Səvər ellər , qar altın da .

Durna köçdü , kəylig neylər ?

Yol gözlədig , gələng gözəl !

Dərd o qəmi , siləng sağı !

Ağə döndü , qərə gözlər ;

Yol gözləyəg , haçanan,çaz ?

ساغى / sağı : ساقى / ساگ ياساغ در تۈركى سومرى بە معنى مەربان ، زىبارو و شاد است

سکیر səkir : بخرام ، عشوه كن

سنجن səncən : آكاھانه

سەوق səvəq : دشت مسطح ، جاي بى پناھگاه

سازاق sazaq : باد سرد و سوزنده

سەير səyər : فعل ، زرنگ و پرتلاش

سيلنگ siləng : پاك كنى

هاچانانچاز haçanançaz : تا كى

چۈوغۇن چاپدى

در رئای اسطوره‌ی بى بى دىل عشق و ادب و هنر ایل قشقایي ، استاد فرود گرگین پور

خېر آلينگ اوچه داغدان ، نە چىن دنا قره گە يمىش ؟

خېر آلينگ پۇزغۇن باغان ، نە چىنار بىلەن اه يمىش ؟

خېر آلينگ قره - قاجدان ، نە چىن سولار خىرە ئۇلموش ؟

خېر آلينگ كۈراؤغلوغان ، قۇچ اىكىيەلر ، انىيۇز نۇلموش ؟

خېر آلينگ اوچه داغدان ، ھاچان باغى چۈوغۇن كىسىميش ؟

خېر آلينگ قره داغدان ، نە چىن خونكار نىڭكار آسىميش ؟

خېر آلينگ حبىب خاندان ، فەھاد نۇلموش ؟ فۇرود نۇلموش ؟

نىڭكار - ماھمود سىسى كىمير ، شاياد فۇرود بىزىن كۆسمۇش .

خېر گلدى قره خېر ،

بو باغچايى چۈوغۇن چاپدى ،

چىچگ ، چۆمن نىلە باتىدى ،

اڭل بولبولي اوچدو گىتىدى ؛

خېر گلدى قره خېر ،

ھېجران اۇتى باغرى بىجدى ،

نىلە باتسینگ ظاليم فلک !

گۈزل فۇرود كۈچدو گىتىدى .

يازدەم دىماھ يك هزار و سىصد و نود و هشت

گرگین : گورگین ، گورگون ، بسیار شاداب ، بسیار توانند

دنا : مکان سرد ، نام رشته کوهی بلند با طول یال نود کیلومتری/ بن این کلمه دون است به معنی سرد که در زبان تورکی و چینی یک معنی دارد

پوزغون : پژمرده

نه چین : نه ایچین ، به خاطر چه

قره قاج : قره آغاچ ، درخت بزرگ ، نارون ، نام رویدخانه‌ای در فارس

خرره : گل آلود

کُور اوْغلو : نام داستانی حماسی که شخصیت اصلی آن فردی به نام کُور اوْغلو است

قوچ : دلیر ، شجاع

ایگید : جوان ، جوانمرد

ائیوز : درخشنان ، یکی از پاران کُور اوْغلو

چۇوغۇن : بارش شدید برف توام با باد

خونکار : پادشاه ستمگری که کور اوْغلو بر ضد او قیام کرد

نیگار ماهومد : نام داستانی عاشقانه که استاد گرگین پور آن را تنظیم و اجرا کرد

فورود : فرود گرگین پور

کۇسمۇش : قهر کرده

قره خبر : خبر شوم

چاپدی : غارت کرد

چىچگ : گل زرد

چۈمن : چیمن ، چمن ، جایی که غرق در سبزه و آب است

نیله باتنی : کنایه از این که سیاه پوش و عزادار شد

باغری : سینه ، دل

بیچدی : درید

پلدا گنجه سى yelda gecəsi

اوززىنگ تر گول ، ساچىنگ سوممول ، پلدا گنجه سى ،
قاشىنگ جادو ، توتار گونگول ، پلدا گنجه سى .

Uzüng tər gul , saçing summul , yelda gecəsi ,
Qaşing cadu , tutar göngül , yelda gecəsi .

اوززىنگ بىرگون ، ساچىنگ گورگون ، ائيلر افسون ،
قۇشموش هەلدن ، چىكىش قۇشون ، پلدا گنجه سى .

Üzüng bir gün , saçing gurgun , eylər əfsun ,
Qoşmuş hel,dən , çəkmiş qoşun , yelda gecəsi .

قۇينونگ بىرباغ ، گوينونگ بۇزداغ ، قۇنشونگ دايраг ،
كۈيلۈم دوسساغ ، قۇيدونگ مىنگ داغ ، پلدا گنجه سى .

Qoynung bir bağ , göynüng boz dağ , qonşung dayrağ ,
Köylüm dussağ , qoydung ming dağ , yelda gecəsi .

اوززىنگ گولگىز ، بىزه گولمز ، سۆززۆم گلمرز ،
درىيم كارى ، چارا قىلىمز ، پلدا گنجه سى .

Üzüng gülgəz , biz,ə gülməz , sözüm gəlməz ,
Dərdim karı , çara qilməz , yelda- gecəsi .

گۆزۆم بىرچاي ، كېرىيىك كۈپرۈز ، بويور گل كچ !
كۈيلۈم كىياق ، بويور اه يىش ! پلدا گنجه سى .

Gözüm bir çay , kiprik köprü , buyur gəl gəç !

Köylüm keylaq , buyur əyləş ! Yəlda gecəsi .

سوممول **summul** : صفت مبالغه ، محکم ، در هم تابیده

بلدا **yəlda** : صفت مبالغه ، بسیار بلند

یل **yəl** : یال ، تپه‌ی کثیده و متصل به کوه / یل ، یال ، بیل ، ایل ، ائل ، همگی به معنی متصل و ادامه دار هستند

دا **da** : بزرگ ، عظیم / در زبان تورکی و چینی ، دا به معنی بزرگ و عظیم است . با افزودن پسوند به آن ، داغ ، داش ، دال و . . . ساخته شده

گورگون **gurgun** : خرم ، پرپشت

قوشون **qoşun** : گرد شده ، لشکر

قوین **qoyn** : آغوش

گؤین **göyn** : دل ، قلب

بۇز **boz** : خاکستری

قۇنشۇ **qonşu** : همسایه / در اینجا منظور عاشق

دایراغ **dayrağ** : پریشان ، مشوش

کؤبل **köyl** : دل ، قلب

دوسساغ **dussağ** : دوتساق ، زندان

DAG : سوزاندن با فاز سوزان

گولگز **gülgəz** : سرخ ، ارغوانی ، نامی برای دختران

چارا قیلمز **çara qilməz** : چاره نمی کند ، معالجه نمی کند

چای **çay** : رود

کیپریک **kiprik** : مژه

کۆپرۇ **köprü** : پل ، در گذشته پلها را با آجر به صورت هلالی درست میکردند .

کئیلاق **keylağ** : جای بزرگان ، نام کوه و مکانی در جنوب فارس در مسیر جاده‌ی فیروزآباد - عسلویه ، قشلاق ایل دده کایی

اه پىش **əyləş** : خم شو ، بنشین ، بفرما

دؤيدۇم كۆزار döydüm kozar

چۈخ موددت و فاسىز يارا قوللوق ائىلە دىم ؟

اينجىدىم اينچالىم اه بىلدىم ،

سالمىشىرىگۈزدن قدر - بىلمىز باش - او لماز ،

قاشىندان دۇست بىر كەمان وئرمىز .

Çox müddət vəfəsiz yar, a qulluq eylədim ,
incidim inçəldim əyidim ,
Salmışdır göz, dən qədr- bilməz baş - olmaz ,
qaşın, dan dost bir kəman verməz .

ايستە دىم بىر ماج ، آل ياناغدان ،

جان آلا قارشىسى ،

آلدى جانىم ، كۈولى پارىم ، اه يدى مئىلى ،

ايندى بىر ماج ، گومان وئرمىز .

İstədim bir maç al yanağ,dan ,
can ala qarşı,si ,
Aldı canım , kovlı yarım , əgdi meyli ,
Indi bir maç , guman , verməz .

دە وېرىدىم يئرى ، تۇرپاغنى ،

بوغىدار سېدىم اڭلە يە ،

سوواردىم بىتىدى مىنگ ايل ،

آلدى دانىم ، دؤيدۇم كۆزار ، چىكىيە يىللە ،

ايندى كوروشا سامان وئرمىز .

Dəvirdim yeri , torpağı ,
buğdalar səpdim elkə,yə ,
Sovardim yetdi ming il ,
Aldı danim , döydüm kozar , çəkdirdim yelə ,
Indi kuruşa saman verməz .

سییر انتدیم باز چاغى ، يارىنان ،
چۈمندە ، چۈلە ، چىچگلى چمدە ،
سېريلىب اىخىلدىم ،
بۇى - وئرمىز كور - كورا سىخىلدىم ،
ايىدى رغىب آمان وئرمىز .

Seyr etdim yaz çağlı , yar,inan ,
çümən,də çöl,də , çiçəgli çəm,də ,
Sirilib ixildim ,
boy - verməz kur - kura sixildim ,
Indi rəğib aman verməz .

سن اكدينگ گۈپىرىتىنگ ،
قازاندىنگ ، گۇيە ندىنگ ،
اۇزگە لر قاپدى ،
اۆجه دىر باشونگ ئەلياز ،
رحىم دىر تارى لاچىن ،
بىلەيش اۇل كى ! يامان وئرمىز .

Sən əkdiň göyərtding ,

qazandung gövənding ,

özgələr qapdı ,

Ücə dir başıng Elyaz ,

rəhim dir Tarı Laççın ,

Bilmiş ol ki !

yaman verməz .

فوللوق **qulluq** : خدمت ، محضر ، پیشگاه

اینجیلیم **incidim** : آزرده شدم

کمان وئرمىز **kəman verməz** : کنایه از این که اعتنایی نمی کند

آل **a** : سرخ ، دلفریب

پاناغ **yanağ** : گونه

قارشى **qarşı** : مقابل ، در ازا

اڭلە **elkə** : جايى كە افرا دايل گىردىم جمع مى شوند ، وطن

يېتىدى **yetdi** : عدد هفت ، رسيد / در فرهنگ تۈرك ، هفت عدد كمال است .

کوزار **kozar** : در گىشتە مەھسۇلات زراعى را با دىست ياخىدا گىردىن حيوانات خرد مىكىرىدىن بى دانە ھاي ھمراھ با كاه ، آلىن **alın** مىگەنتىد بە باقىماندە خوشە ئى گىندىم كە ھەچنان دانە ھا در غلاف سخت بر جا مىيەندى كوزار و به قطعات باقىماندە ئى ساقە ئى خشك گىاهان كوروشما **kuruşa** مىگەنتىد

كوروش **kuruş** : فۇروش ، خشك ، پىرتۇان ، نام يكى از طوایف ايل كاشكولى

سامان **saman** : كاه

کۈولى **kovlı** : كۈو + لى ، طايىھە ئى صىنعتىگەر و دورە گىردىز كىشور ھندوستان ، كاربلد ، ماھر ، بامرام

گومان **guman** : گوم + ان ، بە گمانم / گوم : ناپىدا ، حدس

باز چاغى **yaz çağى** : هنگام بھار

چۈمن **cümən** : چىمن **cəmən** ، چىمن **cımmək** : آب تىى كىردىن ، جايى كە غرق در آب و سىزە است

چۈل **çol** : جاي پىست در كنار رود

پىچىگ **çiciq**: گل زرد

بۇي - وئرمىز **boy - verməz** : جايى از رودخانە كە عمق آن بىشتر از قد آدمى است ، عميق

کور - kur : چشمه ای عمیق در حاشیه‌ی رود که آب از دل آن با شدت خارج می‌شود . این کلمه در گویش تورکی سومری ، کور - کو آمده

kur - ku : torrent

آمان aman : آم + ان ، مهلت / آم : گشایش ، عظیم

فازاندینگ ingqazand : کار کردی ، تلاش کردی

گُوه ندینگ nggovəndi : بالیدی ، افتخار کردی (اشاره ای دارد به این ضرب المثل : کیم فازانا ، کیم گُوه نه ، کیم بئیه ؟)

انلیاز eliyaz : انل + پاز ، انلیاس ، بهار جاودان ، نامی برای مردان ، پیامبری که جاودانه شد . انل علاوه بر معنی اتصال و پیوند ، معنی امتداد و جاودانگی را نیز دارد

یامان yaman : یام + ان ، متضاد آمان ، تنگنا ، سختی

قۇشما وئر
qoşma ver

تر گولونگ اپىگى ، تىللارينگ ،
فە ودە كۈل دۇرمۇشىنگ ،
آل و گۈل ، آل اوزۇنگ گۈزگىسى !

گۈنگۈلۈم اولدوزو ، گۈزلىرىنگ ،
دە ورە - چىن گەرمىشىنگ ،
آى و گۈن ، آغ اوزۇنگ گۈزگۆسۈ !

شىئرازىنگ شرابى ، دوداغىنگ ،
لە ودە بال سۇرمۇشانگ ،
شات و شىت ، نىڭارىنگ گۈرگۈسۈ !

گل رحم انت ! يۇرناق دىر أشىيغىنگ ،
اه ودە تار تورموشانگ ،
قۇشما وئر ! سارماغانىنگ گۈزچۈسۈ !

Tər gulung ipəgi , telləring ,
Qəvdə gul dürmüşəng ,
Al o gul , al üzüng gəzgi,si !

Göngulum ulduzu , gözləring ,
Dəvrə - çin gərmışəng ,

Ay o gün , aň üzünő gözgү,sü !

Sırazıñg şərabi , dudağıñg ,

Ləvdə bal sormuşang ,

Şat o şit , nıgarıñg görögү,sü !

Gel rəhm et ! yornaq dir aşığing ,

Əv,də tar turmuşang ,

Qoşma ver ! sarmağıñg gözçüsü !

اپىگ : اىپ + گ تھىب ، نخ ظريف ، تار ابرىشم

قە ودە : دسته

دورمۇشنىڭ : جمع كرده اى ، روى هم پىچىدە اى

آل و گول : حىلە و نېرنىڭ

آل اوز : چەرە ئى سرخ

گۈزگى : نقش گىردان ، خط رنگىن دور نقش قالى

دە ورە - چىن : نوعى بافقە ئى ظريف دارى كە براي دىدىن و باقىن گەرە ، آينە اى در زېر تارها مىگىدارند . رویە ئى بافقە كە منقش و محكم است ، در زىر قرار مىگىرىد و سطح پشت آن كە سىست و بدون نقش است در بالا قرار مىگىرىد .

گرمىشنىڭ : دار كرده اى ، تارها را در چەئار چوب جاي داده اى

گۈزگۈر : آينە

لە ودە : بىستە و ظرف بىزىرگ دو طرفە اى كە با چوبهای بارىك بە صورت مشبك درست مىكرىند و انگور و انجىر را در آن مىگاشتىد و بىر روى چەھارپايان حمل مىگىرند .

سۇرمۇشانىڭ : مكىدە اى

شات و شىت : خوشحال ، شادمان ، پىردىل و جسور (ديوان اللغات)

گۈرگۈر : اعجوبە

بۇرناق : خستە

تار : جدا ، تنها

قۇشما : پېوستىگى ، وصال ، شعر

سارماق : پېچىدىن ، پوشىدىن ، در آغوش گرفتن ، وصال

گۈزچۈ : نگەھان ، مراقب

« يۇلسوز جان » " yolsuz can"

كۈلۈم اىستر ، سحر چاغى ،
سورخون آنا ، اليم چاتا !

ترپنمه مىش ، دىنگىللايام ،
سارى تىلى ، اليم توتا !

قوجاقلایام اىشوه لرى ،
سانجاقلایام قول قاناتا !

يالىق مىنم ، سايىق سۇرم ،
اولنگ گىدم ، پاشنا وئرم !

يۇلسوز جانا ، تىتىم چاتا !

köylüm istər , səhər çağı ,
surxun at,a , əlim çata !

tərpənməmiş , dıngıllayam ,
sarı tel,i , əlim tuta !

qucaqlayam , işvələr,i ,
sancaqlayam , qol – qanat,a !

yalıq minəm , sayıq sürəm ,

üləng gedəm , paşna verəm !

yolsuz can,a , tənim çata !

سورخون : اسبي که خالهای سرخ بر بدن داشته باشد

چاتا : برسد

ترپنمه میش : از جا نجنبیده

دینگیلایام : بجهم

ایشوه : جلوه ، درخشش ، ناز

سانجاقلایام : سنjac کنم ، ضمیمه کنم

قانات : ۱- بال و پر ۲- قدرت

پالیق : بدون پوشش ، بدون زین و یراق

ساینق : هشیار ، شاد

اولنگ گندم : بتازم

پاشنا و ترم : بتازم

بُلسوز : بدون راه ، بى نشان

«گۈرۈشىك بىر - گنجە»

görüşdag bir - gecə

خىيالىم قوجاغى ، عطرىنگىن ايس وئرر
اۆرە گىم قولاغى سۈزۈنگىن سىس سەور
دوداغىنىڭ شرابى ، كوثرە بىس دئىيە ر ،
گۈرۈشىك بىر گنجە ، گۈزچۆدن گىزلىجە !

Xıyalım – qujağ,i , ətring,nən is verər ,
Ürəgim – qulağ,i , söžüng,nən səvər ,
Dudağıng - şərab,I , kovsər,ə bəs deyər ,
Görüsdəg bir - gecə , gözçü,dən gizlicə .

قوjac : آغوش

ايس : بو ، رايھە

اۆرە گ : اور + ك پسوند تحبيب و تصغير ، قلعه ى كوجىك و دوست داشتى ، دل ، قلب

سوژ : سخن ، كلام

كوثر : حوضى است در بهشت

گۈرۈشىك : همييگىر را خواهيم ديد

گۈزچۇ : مراقب ، رقىب

گىزلىجە : پنهانى

«خوش گلیب گول» xoş gelib gul

خوش گلیب گول ، بؤیانیب گولگز بۇغاغا قىرنغول ،
چۇوار عطر اندر چۈلە چىچىگ ، موندان بىئى ، ياي اوْلماز .

xoş gəlib gul , boyanib gülgəz boyağ, a qərənful ,
Çovar ətr edər çöl,də cicəg , mun,dan yey , yay olmaz .

ساقىلار سرپە شر ، منشك اينن گولاب ، گۈنچالان دم ،
سېدىرر اينجىيلر بولوتلار ، مونдан بىئى ، دۇر دۇلماز .

saçilar sərpəşər , meşk,inən gulab , gün-çalan dəm ,
səpdirər incilər bulutlar , mun,dan yey , dor dolmaz .

خوش گېپىرد ، منى اىچىرىد ، اوزه گىن قم كۈچۈرد !
چاغرىنىڭ تۇرتۇنۇ چۈكۈرد ! هامى چاخ ، منى قالماز .

xoş gəçird ! mey içird ! ürəg,dən qəm köçürd !
çağəriň tortun,u çokürd ! hamı çağ , mey qalmaz .

باشىمنان اوچمز ، كۆيىلەمن كۆچمز ، هەچ زامان يار ايشقى ،

پئر توتوب ، يئىلىشىب اىچيمىدە ، آيرى كىس يار اولماز .

başım,nan üçməz , köylüm,nən köçməz ,

heç zaman , yar işqi ,

yer tutub , yerləşib içim,də ,

ayrı kəs yar olmaz .

قولام قولام ، قورشاقلى قودورغان ايماما ،

لم يزل باغدا ، مرتضى باغبانى ، قۇنچادا گول سۈلماز .

qulam qulamam , qorshaqlı qudurğam imama ,

ləm,yəzəl bağda , Murtıza bağban,I qonça,da gul solmaz .

آيرىلىق باغىنан بۇغولدى ، بۇغمالار چكدى بولبول ،

سايراشار بىرلاшар ھايغىرار ، بىردم دە ، سوسلاماز .

ayrılıq bağı,nan boğuldı , boğmalar çekdi bulbul ,

sayraşar yırlaşar hayğırar , birdəm də , suslamaz .

توكىرتدۇنگ اينجىلەر ، دۆزمه لە تاجىننا ، لاچىن !

دۆزمۇشنىڭ سۈزلەر ، سۆزمۇشنىڭ پېتىگ ،

مۇندان يېلى بال اولماز .

tükürtdüng incilər , düzmələr tacı,na Laççın !

düzmüşəng sözlər , süzmüşəng pətəg ,

mun,dan yey bal olmaz .

گولگىز : قىمز ، ارغوانى

بۇياق : گىاه روناس ، در اينجا به معنى رنگ

قرنقول : قرنگول ، مىخى

چۇوار : پخش مىشود

يائى : بهار

ساقىيلار : پخش مىشود

سرپە شەر : افshan مىشود

گۈنچالان دەم : هنگام طلوع خورشىد

سېدىرىر : افshan مىكىند

اينجى : مرواريد ، گوھر

دۇر : دۇر ، مرواريد

چاغىر : شاداب كىننە ، شراب

تۇرت : درد ، رسوب

قۇرشاق : كىربىند ، سربىند

قودورغان : پىرتلاش ، مغرور ، شجاع

«اول بى ايشتا قودوردى» : او بى روى اين كار بىشتر تلاش ورزىد (ديوان اللغات)

لم يزلى باغ : باغ هستى

مرتضی: حضرت علی (ع)

باغ: بند، حصار، بوستان / در این بیت ایهام است

بُوغما: تنگی، سختی

سایر اشار: زمزمه میکند / سایر اشار: آواز زیر لب

بیرلایار: آواز میخواند

هایغیار: نعره میزند

سوسلاماز: سکوت نخواهد کرد

دوزمه: نظم، رشته، بیت شعر

آپار منى ! apar məni !

چۈخ اوزاقدان گلېب ،

ياشىل - باش سۇنا ،

دورنالار ،

قاز .

بۇغوشار ، قۇغوشار ،

سکىرر ، سېلىكىنر ،

سېرىپشىر ، سەۋىشىر ،

ساز .

آل - ياشىل چۈلە ،

چالپۇرلى ، چىچگىلى ،

سارمالى ،

ناز چىدە .

آل الله !

قۇوغالى ،

كار كۈيلىمۇ .

بىر گۈزآت قانشارا !

گۈيىدە كى قوشلارا !

چۈخ ئىلس ! ئىنن ترىن !

قامچىلاد ! قانات آج !

آپار منى !

گۈرمىگە ،

گۈرۈشە .

çox uzaq,dan gəlib ,
yaşıl - baş sona ,
durnalar ,
qaz .

boğuşar qoğuşar ,
səkirar silkinər ,
sərpəşər səvişar ,
saz .

al - yaşıl çöl,də ,
çalpovlı , çiçəgli ,
naz çəm,də .

al ələ !
qovğalı ,
kar köylümü .
bir göz at qanşar,a
göyde ki quşlar,a,
Çox tələs !
tez tərpən .

apar ! manı ,
görməg,ə ,
görüş,ə .

پاشیل - باش **yaşıl** - **baş** : نوعی مرغابی با سر سیز رنگ

سونا **sona** : نوعی مرغابی بسیار زیبا

دورنا **dürna** : پرنده ای مهاجر با جثه ای عظیم که برای پرواز ابتدا بر روی زمین میدود و بعد که سرعت گرفت میتواند خود را از زمین بکند / « نا » در دورنا نای نفی است یعنی نمیتواند به سرعت از جایش برخیزد و پرواز کند

قار **qaz** : نوعی مرغابی درشت چله

بُوغوشماق **boğuşmaq** : حرکات فیزیکی پرندگان جهت جفتگیری

قوغوشماق **qoğuşmaq** : سر و صدای دسته جمعی پرندگان

سیلکینر **silkiner** : بالهای خود را به هم میزنند ، خود را میتکانند

سکیره ر **səkirər** : میخراشد ، با عشه و ناز حرکت میکند

سرپشه ر **sərpəşər** : از هم جدا و پخش میشود

سه و پیش : با یکدیگر عشق ورزی میکنند ، رو به هم می آورند

ساز **saz** : همساز ، هماهنگ

آل - پاشیل **al** - **yaşıl** : سیز باز

چول اوچ **çööl öç** : زمین پست و هموار

چیچگ **çığçığ** : گلی معطر به رنگ زرد

چالپوو **çalpov** : جایی که سیزه و گیاه آن غرق در آب است

سارمالی : گلابتون دوزی شده ، منقش

جم **çəm** : چمنزاری در حاشیه‌ی رود که بسیار مرطوب است / از مصدر چیممک : آب تنی کردن

گولگز **gülğəz** : ارغوانی ، قرمز

کار **kar** : با تجربه ، پر توان

تلس **tələs** : عجله کن

ترپن **tərpən** : حرکت کن ، اقدام کن

گورمک **görmək** : دیدار فردی

گورؤشمک **görüşmək** : دیدار دسته جمعی ، دید و بازدید

دۆزلۇگەن گۈزلۇڭ düzlük,dən gözlük

سال ايششىق گۈينىمە ، آى گۈن - اوزلى ساغى !

باده دن دۇلدور ساغرە ، دۇنۇب دۇرaran مئىلەمە .

sal işşiq göynüm,ə , ay gün - üzli sağı !

badə,dən doldur sağər,ə , dönüb dovran meylim,ə .

گۈرۈشىم كۆل - اوزلۇ پارىنان توشىدە من ،

پىتىشىدىم يارا دىلدارا ، گىرىشىز دۇنيا عىنىمە .

görüşdüm gül - Üzlü yar,ınan tüş,də mən ,

yetişdim yar,a dıldar,a , girişməz dunya əynim,ə .

من اكديم توكورندۇم سۇواردىم ، ايشق گولزارى ،

من سە ودىم سە ويشىدىم گۈيرتىم ، ايشق گۈينىمە .

mən əkdim tükürtdüm sovardım , işq gulzar,I ,

mən səvdim səvişdim göyərtdim , işq göynüm,ə .

آرزيilar يۈلۈندا ، قايغىلار چىكىم ، اگىلىيم دوشىدۇم ،

گۈزلەر آچدىم ، دۆزلۇگەن گۈزلۇڭ ، دۆزتىم كۈيلۈمە .

, arzilar yolun,da , qayğılar çekdim , əgildim düşdüm
gözleri açdım , düzlük,dən gözlük düzətdim köylum,ə .

قەيسىمۇز قىرىمۇز ، اگسىمۇز قوررومۇز دۆزگۇن يار ،
دېرىرى دىر چۈرۈمۇز ، يېئر توتوب گۈيىنۇمە ئىينىمە .

qəysiməz qərriməz , əgsiməz qurrumaz düzgün yar ,
dırri dır çürrüməz , yer tutub göynim,ə eynim,ə .

اينجىدىنگ اينچالىنىڭ ، اينجىلار تاپدىنىڭ لاچىن !
تانرى نىنگ لوتفوندان ، باده دن تۆكۈلدو كىلىمە .

inciding incelding , incilər tapding Laççın !

Tanrı,ning lutfun,dan, badə,dən töküldü keylüm,ə .

توش : مقابل ، عالم بيداري

گۈرۈش : گۈز + ۋش ، ديدار ، نظر ، عقيدة

گىريشىم : وارد نمىشود ، ارزشى ندارد

عىن : چشم

سە ويشىم : عشق و رزىيم

گۈپىرتىم : روياندم / گۈى : سىز / گۈپىر : سىز شو / گۈپىرت : سىز كن

قايغىن : سخنى ، تتنگى

دۆزلۈگ : راستى ، صداقت

گۆزلۈگ : عىنكى

قەيسىمۇز : خشك نخواهد شد / قەى : خشك ، محكم / قەيسى : خشك ، زرداڭلى خشك و سفت

قررى ، قاررى : صفت مبالغه ، چروكىدە ، بىسياپ پېر / قار ، قر : چىن و چروك (دىل دىنiz)

اگسىمۇز : مایل نخواهد شد ، نقصان نخواهد پىزىرفت / اگ ، اه ئى : خم كن / اگرى : نقص ، كاستى

فوررۇ : قور + ر + و ، صفت مبالغه ، بىسياپ خشك و خالى

دۆزگۇن : صادق

دېرىرى : دىر + ر + ئى ، صفت مبالغه سرزنندە ، زنده / دىر : هست

چوررومز : نخواهد پژمرد

ائین : وجود ، جسم

اینجیلینگ : آزردی

اینچلینگ : ضعیف شدی

اینجی : مروارید

تاپینگ : یافته ، به دست آورده

کئیل : پیمانه

خیالینگ نقشى ئىxyalıng nəqṣi

خیالینگ نقشىنى ، چكديم كۈنلۈمۈنگ گۈزۈنە ، يار !
سەنینگ تك گۈزۈل ، هېچ يېرده ، هېچ ائلده ، گۈرمە دىم !

چۈخ سە ودىم ، سە ويندىم ، بۇيۇنگا گۈوندىم ، آلىشدىم ،
گۈل - گىشە ، گۈلباغى ، بىنۇشە ، باغانداگۈل ، دۆرمە دىم .

رەغىيلەر اه وينە اوْت دۆشىسونگ ، آلىشسىنگ ، كۈل اولسۇنگ !
قۇيمادى قىچ وورام ، پىنج وورام ، خۇش دۇوران سۇرمە دىم .

Xiyalıng nəqşini çəkdim , könlümüng gözünə , yar !
Səning tək gözəl , heç yer,də heç el,də görmədim .

Çox səvdim səvindim , boyung,a govəndim alışdim ,
Gül - gəşə , gülbağı , bənovşə , bağ,da gül dürmədim .

Rəğiblər əvinə ot düşsüng , alışsing kül olsung !
Qoymadı qənc vuram , pinc vuram , xoş dovran sürmədim

كونلۇم : könlüm : قلب

سە ودىم : səvdim : خواستار شدم ، مایل شدم

سە ويندىم : səvindim : خوشحال شدم

بۇيۇنگا گۈندىم : boyunga gövəndim : به قامىتت باليدم

بۇى : boy : قد و قامت

گۈندىم : gövəndim : باليدم ، دلم را خوش كردم

آلىشدىم : alışdim : انس گرفتم ، خو گرفتم

گول - گشہ - **gül - gəşə** : گیاهی با رنگهای بنفش رنگ در مناطق گرم

گولباغی **gülbağ** : گل رز ، گل محمدی

بنوشه **bənəvəsh** : گل بنفسنه

باغدا گول **bağda - gül** : دسته‌ی گل / در کلمه‌ی باغدا ابهام وجود دارد : ۱- از مصدر باغداماق در نظر گرفته شده به معنی بسته شده ، دسته که باغداش از همین بن است ۲- باغ + دا : در باغ / خود کلمه‌ی باغدا گول علاوه بر معنی دسته گل ، نام دختر نیز میباشد

دورمه دیم **dürmədim** : نچیدم

آلیشینگ **alışsing** : کاملا آتش بگیرد ، تماما سوزد / در زبان تورکی سوختن درجات مختلف دارد :

آلازلانماک **alazlanmag** : سوختگی بسیار کمی از چیزی

بالازلانماگ **balazlanmag** : سوختگی متوسط به همراه شعله

پانماگ **yanmag** : سوختگی چیزی بدون شعله مثلا سوختن دست با آب سوزان

آلیشمماگ **alışmag** : آتش گرفتن شدید چیزی همراه با شعله

کول **kül** : خاکستر

قنج وورام **qənc vuram** : عشق بورزم ، احساسات نشان دهن

پینچ وورام **pinc vuram** : چنگ بیندازم ، با پنجه بگیرم

آررى ايششىق arri issiq

آى سحرىنگ آررى ايششىغى !

آى گۇنىشىنگ دوررو جۇشماسى !

آى گۇندۇزۇنگ دۇلغۇن نۇمەسى !

من سىنە چاتماڭ اىچىن ،

قەرە چاتدان كۈچمۈش ؟

من سىنە يېتىمگ اىچىن ،

قەرە چايدان گېمىش .

Ay səhəring arri işsiğ,i !

Ay günəşing durru coşma,si !

Ay gündüzüng dolğun nəğmə,si !

Mən sən,ə çatmag için ,

Qərə - çat,dan köçmüşəm ;

Mən sən,ə yetməg için ,

qərə çay,dan gəçmişəm

آررى arri : صفت مبالغه ، بسیار پاک

ايششىق işsiq : صفت مبالغه ، بسیار نورانى

دوررو durru : صفت مبالغه ، بسیار روشن

جۇشما coşma : چىشمە

دۇلغۇن dolğun : صفت مبالغه ، بسیار پىر ، سرشار

چاتماگ çatmag : رسیدن

چات çat : انتهای دره که به کوه میرسد ، تنگنا

یئتمگ yetməg : رسیدن

پاشیل yaşıllı : سبز

چای çay : رودخانه

كۇرۇنا گلەمگى - korona gəlməgi

قۇى يازام ! كەنديمىز حالىندان ، كۇرۇنا ئىندىن ،
قۇى دېئەم ! دؤش - آغرى ، ايسىتىمك ، آغرىلار دالىندان ،
مەن اولمۇش اىنسانلار ، گورۇشمك دانىشماك دىلىنى ،
بىلمىرك كىم ساز دىر ، كىم آيرى ، كىم ساغ دىر ، كىم سايرى .

qoy yazam ! kəndimiz halın,dan , korona əlin,dən ,
qoy deyəm ! döş - ağrı , issitmək , ağrılar dalın,dan ,
məhn olmuş insanlar , görüşmək , danışmak dilin,dən ,
bilmirək kim saz dir , kim ayrı , kim sağdır kim sayılı .

چاپىيۇر كۇرۇنا اولكە دە ، چۈلکۆدە ، رىيم و رىيم ،
چالىيۇر كرانا ، باسىرىتىق بىئىرلەدە ، زىيم و زىيم ،
چاپىيۇر مۇروتسىز دوکكىندا ، بو دىمە خىم و خىم ،
بىلمىيۇر باغانىياك بىر بىرە ، قرغ اۇلداك بىر بىرە .

çaplıyor korona , ölkə,də çolkü,də , rimm o rimm ,
çalıyor kərəna , bassırig yerlər,də , zimm o zimm ,
çaplıyor mürvətsiz dukkandar , bu dəm,də ximm o ximm ,
bilmıyor bağlıyak bir birə , qərğ oldak bir yerə .

ایسیتیمک istimək : تب کردن

مهن məhn : منع ، ممنوع

جور cur : مناسب

ساغ sağ : تدرست ، سالم

سایرئ sayri : بیمار ، مریض

چاپیور çapıyor : میتازد ، به سرعت تاخت میکند

اولکه ölkə : وطن ، میهن

چوکو çölkü : دشت کوچک ، جلگه

ریم rımm : اسم صوت ، صدای پای اسب هنگام دویدن

چالنیور çalıiyor : مینوازد ، به صدا در می آورد

کرانا kərana : نای (نی) بزرگ / کر : کور ، گور ، بزرگ / کر خانلار : خانهای بزرگ

باسسیریق bassırıq : ازدحام ، شلوغی

زیم zimm : صدای آهسته

چاپیور çapıyor : غارت میکند

مۆروتسیز mürvətsiz : بیمروت ، بی انصاف

خیم ximm : خیرگی ، لجاجت

داهى بس دير

آغىر ائليم الدن گىدمىش دىل - داماغ .

كىمنن توتاب سۇراغىنگى ؟ باشى ساغ !

بىر ائلىدىگ بىرىن - بىرىن داغىلدىگ .

ھەر بىرىمىز بىر كۆچچادا ساغىلدىگ .

ھاچانانچاز گۈزۈ تىكم كۆچچابا ؟

ھاچانانچاز قۇيۇن وئرم گچىبىه ؟

بس دير داهى تات اىچىنە ياتماگىنگ

بس دير داهى تات دىلىپن يازماگىنگ

كسىك اىچى چكىلە سى بىچاق اۇرگەنە

يازماگ اىچى توركۇ ياز تا الېنگ اۇرگەنە .

داماغ damağ : سقف دهان ، در اينجا به معنى حوصلە ، حال و وضع

باشى - ساغ başı - sağ : سرزنە ، سالم

قۇيۇن qoyun : گوسفند

گچى أىچى gəççi : بىز

بىچاق bıçıq : چاقۇ ، كارد

اۇرگەn örgən : سوھان

اۇرگەn örgən : ياد بىگىر

دۆزلەر آتما

düzlər,ə atma

آل ياشيل چۈلە ،

گۈن - چالان دىمە ،

گۈزلىم سىندە ،

آى آلا گۈزلىم !

ايشه لر ائتمە ،

كۈپلۈمە ساتما ،

قۇشما وار مىندە ،

دۆزلەر آتما !

قۇي قالا ! لىليلم !

قۇوغا دىر كۈپلۈم ،

قۇشما وئر منه !

سىندە دىر مىليلم .

Al yaşıllı çöldə ,

Gün - çalan dəm,də ,

Gözlərim sən,də ,

Ay ala gözlüm !

İşvələr etmə !

Köylüm,ə satma !

Qoşma var mən,də ,
Düzlər,ə atma !

Qoy qala ! leylim !

Qovğa dır köylüm ,

Qöşma ver mən,ə !

Sən,də dir meylim .

آل ياشيل : سبز روشن

قۇشما : ترانه ، سرود

قۇشما وار : ترانه هست

قۇشما : وصال

قۇشما وئر : با من يكى شو ، بگذار به وصالت برسم

خۇتن جىئران Xotən ceyran

پىتىگ وور موش آغزىنگ ابچى ،

چۈخ بال سۆزىر ، بال آرىسى ؛

دانىشماقدا مىزغانىننان .

ياتاق سالمىش گۈزۈنگ ابچى ،

چۈخ جان آلار ، قۇزە ئى قافلان ؛

باختىشماڭدا موژگانىننان .

مسكىن توتموش قۇينونگ ابچى ،

چۈخ عطر اندر ، خۇتن جىئران ؛

قوجوشماڭدا موسغانىننان .

صف چىكمىشدىير قاباق ازسته ،

اۇخا قۆيموش كېرىيگەرنىڭ ؛

لاچىن دۇشۇ مىدغالىننان .

Pətəg vurmuş ağızıng içi ,

Çox bal sözər , bal - arısı ;

Danışmaq,da mızğan,ınan .

Yataq salmış gözüng içi ,

Çox can alar , qozəy qaflan ;

Baxışmag,da mujgan,ınan .

Məskən tutmuş qoynung içi ,

Çox ətr edər , Xotən ceyran ;

Qucusmag,da musğan,ınan .

Səf çəkmişdir qabaq üstə ,

Oxa qoyuş kiprigləring ;

Laççın döşü mıdğal,ınan .

پنگ : pətəg : کندوی پر از عسل ، موم عسل

سوزر : sütər : می پالاید

بال : عسل / این کلمه در تورکی سومری به شکل لال آمده

lal : honey

آری : آفریننده ، ایجاد کننده ، تولید کننده / این کلمه در تورکی سومری هم به همین شکل آمده

a - ri :

تلقیح کردن ، افشارندن to inseminate

تولید کردن engender

ایجاد کردن beget

میزغان : mizğan : آواز خفیف ، موسیقی

قوزه ی : qozəy : رنگارنگ ، رنگین کمان ، جنوب

قافلان : qaflan : پلنگ

قوین : qoyn : آغوش ، بغل

خوتن : xotən : نام منطقه ای که از ترشح ناف آهوبیش بر روی سنگ ماده ای خوشبو به نام مشک به دست می آید

جئران : ceyran : آهو

فوجوشماگ qucusmag : یکدیگر را در آغوش گرفتن

موسغان musğan : پشتیبان ، متجلی ، باصفا ، بسیار جذاب / نام منطقه‌ی باصفایی در جنوب شیراز

mus , muş :

countenance پشتیبانی کدن

appearance نمود ، ظاهر

aspect ظاهر ، سیما

halo هاله

قابلق qabaq : پلک چشم

میدغال midgal : دقت ، توجه

تۆلک باز

ایستیرم چاتنایام چۈوگۈ بە نئچە گۈز ،
 ایستیرم سۈپىلە يم سە وگىھ نئچە سۈز ،
 ایستیرم باغلايم نۇمە يە نئچە ساز ،
 ایستیرم ايلدیرم باغچايا ياز .

قۇرادان قىشلاغىنىڭ قىش قاشىنا
 سىلدىرىم تختە يىنگ سرت داشىنا
 كۈھېلان قوللاينىڭ انگ باشىنا
 قۇرموشدو يۇوا ار تۇغرول
 دۇغموشدو بالا ، قۇز ترلان .

قىززادان قاوزاندى بىر زىزىلە
 تىترە دى هر نە وار اولكە دە
 سرپىشدى قرجىشدى مال و ماش
 قومرولدو بومرولدو داغ و داش
 توش كىلى قوشلارا بلالار
 تار دۆشكى يۇوادان بالالار .

سىرپىلدى بىر جوجە تختە دن
 قۇشولدو تۇووغا شاختادان
 بىر مودىت ياشادى چۈلکۈدە
 اونوتىو قوللايى اوپىكودا
 كرتانا اىچىنە پىر توتدو
 قرنگى گىچە دە چۈخ ياتدى .

گۈرمە دى گۈنىشى گۈندۈزۈ

بىلەمە دى اولگىرى اولدوزو

آلېنىدى اورە گەن اىچىندىن

كۈلۈندۇ قاناتدان قىچىندىن

باز اۇلدو چىخىدى باز كۆلگىشە

ايىسىنىدى قىزىپىدى دىللە .

سۇرۇشدو تۇوقدان من كىمم ؟

سوئىلە دى آنگلامام نە بىلە .

قىش چاغى زىلزىلە گلنە ،

قورد و قوش ھامىسى اوئىنە ،

سېرىيەنگ تختە دن گلدىنگ سن ،

كرتانا ابچىنە قالدىنگ سن .

گومانىيم ايلمانڭ ، سوم اردن ،

قىرقىزنىڭ فاززاقانڭ آز اردن ،

اوزىبىنگ قاشقايى اوپىق اردن ،

قاراچاي تۈركۈمن ، تۈركىلەن ،

وارىنگ سا اۇلاردان بىر نىشان ،

اوچە رنگ گونشە زرنىشان .

تۈكۈلدۈ توكلىرى تولك باز ،

دېرچىلى گۈچىنلى گوللو ياز ،

قاوزاندى قالخاندى قۇز تىلان ،

ترپىندى تۈۋلاندى ار تۈغان ،

قاووشىدى تىلانا لاصقىندا ،

سېير ائندى كرتاندان ماچىنا .

91

چاننایام çannayam : وصل کنم ، متصل کنم

چۈوگۈ çövgü : بوي خوش

سەوگى səvgi : محبوب

ايلدیرىم ildirəm : متصل کنم

قۇرادان qoradan : سرسىز و تازه

قش qış : تلفظ دېگرى از قوش ، پیوسته

قاش qaş : نگین انگشتىر ، ابرو ، ديواره اى هلالى شكل براى نگهدارى گوسفندان

سېلىدىرىم sildirim : تخته سنگ بزرگ

تخته təxte : لايە اى بىسياز بزرگ از سنگ يكپارچە و مورب در دامن كوه

سرت sərt : محکم

كۇھيەلان koheylan : ارزشمند ، مقدس

كوه يا كوغ در لغت سومرى به معنى آهن ، مقدس ، ارزشمند / آهن به لحاظ كاربرد بسيارش نزد تۈركان سومر مقدس شمرده مىشىد

كۇھو kohu : آهنин ، ارزشمند و مقدس نام تىرە اى از طاييفە ئى شىش بە يلى

كۇھوا kohva : آهنин ، ارزشمند و مقدس نام تىرە اى از طاييفە عملە و كشكولي

ضرب المثلى است « گوارانىڭى داشا وورما » آهنت را به سنگ نزن (كالاي ارزشمندت را بى ارزش نكىن)

انگ eng : پيشوند صفت عالي ، در اينجا به معنى درست ، دقيقا

قۇرمۇشدو qormuşdu : ساخته بود ، بنا نهاده بود

تۇغرول toğrul : در هم كوبنده ، نام يكى از پرندگان شكارى

بالا bala : فرزند

قۇز qoz : برجسته ، متکبر

ترلان tərlan : خرد كىننە ، نام يكى از پرندگان شكارى بسيار زىيا

قىززا qezza : اتفاق / تلفظ سومرى چارزا به معنى مشيت ، تقدير

سېرىپىشىدى sərpəşdi : پراكىنە شد

قىرجىشىدى qərcəşdi : در هم پىچىد

قۇمرۇلۇ qumruldu : ويران شد

يۇمۇرۇلۇ yumruldu : در هم فرو رفت

ماش maş : بز و بزغالى

maş : kid (male goat)

تار دوشدو tar düşdü : جدا شد

شاختا şaxta : هوای سرد ، بوران

چۈلکۈ çölkü : جای پست کوچک

اویکو Uyku : خواب

کرتانا kərtana : مرغدانی

آئینىدى alındı : پریشان شد

كۈلۈندۇ külündü : دست و پایش بسته شد ، زمینگیر شد

گولگىشە gülgeşə : گشت و گزار در میان گل

گىشە gəşə : گیاهی با گلهای بنفش

ایسپیندی issindi : گرم شد / ایز ، ایس : آتش

قىززىندى qizzindi : داغ شد

دېللشە dilləşə : در حال سخنگویی

آنگلامام anglamam : نمیدانم

ايلام Iam : اتحادیه ، کنفراسیون ، نخستین امپراتوری فرال تورک که از اتحاد چهار پادشاهی آوان ، آنسان ، سیماشکی و شوشان تشکیل شده بود

سوم ار Sum ər : سومر ، مردان متحد ، نام اولین تمدن تورک در غرب آسیا که از اتحاد چندین ایالت تشکیل شده بود که بر هر ایالت شاهی حکومت میکرد / سوم : یکپارچه ، متحد ، ریش توپر

آز ار az ər : نگهبان آتش / آز ، ایز ، ایس ، اوخت همگی در زبان تورکی به معنی آتش

اویق ار Oyq ər : اویقر ، بنیانگذار آبادی و تمدن

وارینگسا varinq,sa : اگر داشته باشی

تولک tülək : پر ریخته ، گویا عقاب در بهار کرکهای ریز خودرا میریزد .

دیرچلدى dirçəldi : نیرو گرفت

قالخاندى qalxandi : برخاست

ترپندى tərpəndi : جنبید ، حرکت کرد

لاچىن Laççın : بسیار مقاوم و سرسخت ، نام یکی از پرنگان شکاری تیز پرواز ، تخلص شاعر

کرتان kərtan : نام کوه و قشلاقی در جنوب فارس متعلق به طایفه شورباخارلی به لاحظ بریدگی ای که در یال کوه دیده میشود که ایهام ظریفی به کرتانا نیز دارد / کرتمک : ایجاد بریدگی

ماچىن Maçın : ماه چین ، چین علیا ، معظم ، جایگاه تورکان اؤیغور

mah : to be high , great , august

گؤچگ باهار ❁ ❁

Sən bir göyçəg baharang !

Tərlig bağın,dan rozum ,

Ellər,inən köçmüşəng .

Sən bir gərçəg gulzarang !

Tərçiç çəğin,da düzüm ,

Ülgər,inən üçmüşəng .

Sən bir qozəy qaran gul !

Qonşu qaşın,da bitib ,

Qəmzə,inən biçmişəm .

Sən bir cilxa şərabang !

Gənzig çatın,dan gəçib ,

Məzzə,inən içmişəm .

سن بير گۈچگ باهارانگ !

تىلىگ باغىندان رۇزوم ،

ئىللر اين كۈچمۈشىنگ .

سن بير گۈچگ گولزارانگ !

تىرىچىق چاگىندا دۆزۈم ،

اولگر این از چمۆشىنگ .

سن بير قۇزە ئى قاران گول !

قۇنشۇ قاشىندا بىتىب ،

قىزە اين بىچمىش .

سن بير چىلخا شرابانگ !

گىزىك چاتىندا گچىب ،

مزىزە اين اىچمىش .

گۈچىك : سرسىز ، زىيىا

ترلىيگ : شادابى

رۇزۇم : بېرىھە ئى من ، قىسىم ئى من

گرچىك : راستىن

ترچىق : آبدار ، تىر و تازە

چاخ : زمان ، موسىم

دۆزۈم : بە رىشته كىشىدە شىدە ، بېيت شعر

اولگر : ايلگر ، خوشە ئى پروين

قۇزە ئى : جنوب ، رنگارنگ ، رنگىن كمان

اين كلمه در لغتنامه ئى سومرى آمده و مترجم چىنин معنى كرده چرا كە رنگهای رنگىن كمان در هم آميخته اند

gú - zi : to busy , occupy oneself with
شلوغ ، درهم

قاران گول : قرنگول ، قرنقول / قاران : معظم ، بزرگ / قاران گول : گل بزرگان / قرنقول گلى بوده كە فقط ثروتمندان و بزرگان مىتوانسته اند آن را بخىزند

قۇنشۇ : همسايىه

قاش : نگىن ، ابرو ، دیوارە ئى هلالى شكل برای محافظت گوسفندان / اين كلمه در لغتنامه ئى سومرى چىنин آمده

amaş : cheepfold

بیتیب : روییده

قمزه : عشه‌ی سنگلانه ، در اینجا به معنی تانی ، درنگ

چیلخا : خالص

گنزیک : حلق ، سقف دهان

چات : انتهای دره که به کوه منتهی میشود ، تنگنا ، بن بست

اۆچ اوپىون

بىر ائل ايدىگ اورگ بىر ايدى ، حال بىر . بىر ائل ايدىگ دىلگ بىر ايدى ، جان بىر .

سحر چاغى ، گۈزلىكىنلىك سى ، سارى سرىگ سرنده ، سحر - توران قىزلىر ، سارى تىلى افسان اندىب ، قىرخ ساق هۇرنىدە ، قۇماشاردى دېرلىگ قمىزە سى ، جان توئاردى بېرلىگ نغىمە سى . خوب جوشاردى ايمجىلىگ ، بىر بىرە كۆمك انتىمگ ، چىر وئرە ردى كۆرمىگ ، كۆرۈشمىگ ، بېرلىگىن اۇنمگ .

گۈرمە لىدى آغىر ائلينىگ كۆچمه گى ، دورنا تكىن قاناتلاتىپ اوجىمە گى . زولال سوتىك قابىنالاتىپ اوجىمە گى . داغدان دۆزە سۆزىرىدى ، جىيداچ جىئران كىيمى ، چولدن چولە گۈزىدى . دۆزۈلە بېرلىك دالى گچى پازان ، قۆچ قۇيۇن ، اۇينايىاردى آرامىزدا اولكە مىزىدە ، اۆچ اوپىون : بىرى دېرلىگ ، بىرلىگ ، بىر داهاسى دۇل چاغى ، بىر بىرە كۆمك انتىمگ .

سرىگ : نوعى بافتە ئى دارى معمولى و سادە از مو ياشىم كە حبوبات را برای خشك كردن روی آن ميگسترند يا زير سفره ئى نان پىزى پەن ميكتىند

سحر - توران : سحر خىز ، آن كە زود بىدار مىشۇد

قۇماشاردى : بە چىشم مىخورد ، جلوه گر مىشىد

چىر وئرەردى : يكبارە ظھور مىكىرد ، طلوع مىكىرد

بېرلىگىن اۇنمگ : سرود وحدت را سرودن

جىيداچ : چابك ، تىيزپا

دۇل چاغى : هنگام گرفتارى

بوداغىنگ نۇوچا دىر

قوجاجىنگ ، ياسمن ، نسترن ايس وئر ،

بوداغىنگ نۇوچا دىر ، زارنجىن سىس وئر ،

توبوغونگ تونجдан دىر، آغ بوخاق آغچا ،

قىزىل دىر دوداغىنگ ، ياناغىنگ مىس وئر .

Qucağıng , yasemən , nəstərən is verər ,
Budağıng novça dir , narənc,dən sis verer ,
Topuğng tunc,dan dir , ağa buxaq ağaçça ,
Qızıl dir dudağıng , yanağıng mis verər .

الياس بهرامپور (لاجچين)

بوداغ : وجود ، شاخه

سىس : ميوه ئى نارس

تونج : فلز روی که سفید رنگ است

بوخاق : غبغب

آغچا : سکه ئى نقره

قىزىل : طلا ، طلايى

ياناغ : گۈرنە

ميس : فلز مس که سرخ رنگ است

اۇلمه يىن قالان ، اۇزۇ دىر اۇزۇ .

در رئای داریوش خان نجفی چوبانکارا

شئر ايگىدلەر ، بىرىن بىرىن بولۇك دن كۈچدۈلەر ،
شاھىن اۇلوب ، شۇوكىت اینن آسىسیمانا اوچىزلىر ،
ياخچىلەنگى پاي انتىپىلەر ، ياد - ئى - خىيرلىگ بىچىپلىر ،
اۇلمە مىشلەر ، دىرىرى دىئىنگ ، اورگەدە دىر ، جاندا دىر .

veylan köylüm ❁ ❁ ❁

Köylüm Keylaq , qozəy bir dağ istər ,

Köylüm yeylaq , gözəl Sertaq istər ,

Dəkkən - dəkə düşüb , heyran olub ,

Veylan köylüm , özəl bir dağ istər .

Düşgün göynüm , gurnaş vurmuş gecə ,

Gur konnaz,a ne təhr üçə ? nice ?

Qoz qonnaz,a nə cur qona qoca ?

Səhər çağı , bur,dan uçmaq istər .

Göynü istər , Göl'cümənə qona ,

Sürü qoyun , sürə qaş,a , dan,a ,

Südün sağa qul qazan,a ana ,

Bor məcci,dən merğul deylaq istər .

Göynü ister Laççın : qona düz,ə ,

Qonşu ola Xoş'məkan,a , siz,ə ,

Telləring,ə gül,dən saç - baq düzə ,

Ağ boynung,a hel,den artmaq ister .

کؤیلۆم بئيلاق ، گۈزلى سرتاڭ ايستر ،
دكىن - دكە دوشۇب ، حىيران اوپلوب ،
وئيان كويلۆم ، اوپل بىر داغ ايستر .

دۇشگۇن گۈينقىم ، گورناش ووروب گنجە
گور كۇندا زا نە تەھر اۋچە ؟ نېچە ؟
قۇز قۇندا زا نە جور قۇنا قۇجا ؟
سحر چاغى ، بوردان اوچماق ايستر .

گۈينقىم ، گۈل چۈمنە قۇنا ،
سۆرۇق قۇيۇن ، سۆرە قاشا ، دانا ،
سۇدۇن ساغا قول قازانا آنا ،
بۇر ماجىيەن مرغۇل دېيلاق ايستر .

گۈينقىم لەچقىن ، قۇنا دۆزىز ،
قۇنىشۇ اۇلا خۇش مکانا ، سىزىز ،
تىللرىنگە گولدىن ساچباغ دۆزىز ،
آغ بۇینونىڭا هەلدىن آرتماق ايستر .

Elyas Bahrampour (Laççin)

جايگاه محكم ، جايگاه ايل قابى
Keylaq

نام كوه و مكانى در احمد آباد دهرم در فارس

رنگارنگ ، رنگىن كمان ، طرف شمال
qozəy

بىلاق طايىفه رحيملى
Sərtaq

كامل تلگرام لەچقىن

<https://t.me/borlachin1>

dəkkən - dəkə دردرسر ، تلاطم

veylan آواره ، سرگردان

özən خاص ، استثناء

dağ نشانه ای که با فلز گداخته برای شناسایی گوسفند به صورتش میزدند

gurnaş سر به زیر آوردن ، دراینجا کلافه شدن

gur ، پرتواں ، پرمایه

nə təhr چه جور

konnaz عظیم ، مایه دار

کُونناز نام کوه و روستایی در نزدیکی مالیچه از توابع مرودشت فارس

qonnaz جای وسیع برای فرود آمدن

Göl'çümən چمنی وسیع در بیلاق طایفه ی شورباخارلی

sürü گله ، رمه

sürə براند

qaş محل نگهداری گوسفندان در دیواره ای دایره شکل

dan محل توقف گوسفند برای دوشیدن

کلمه ی دان در زبان چینی هم در معنی توقف آمده

qul عمیق ، بزرگ

ana صفت فاعلی ، آفریننده ، مادر

məacci شتر ماده ی دو ساله

mərqlı گوش بریده ، حیوانی که برای شناسایی گوشش را میرند

deylaq کره ی شتر

Xoş'məkan مکانی بیلاق در غرب سمیرم مربوط به ایل قشقایی

saç'baq بند گیسو

artmaq گردن بند

qanat aç gəl ! ❁ ❁ ❁

Qızım qəç gəl ! Qucaq aç gəl !

Naz bağın, dan mən, e köç gəl !

Göynüm istər, öpəm gözüng,

Durna təkin, qanat aç gəl !

Gülüm sən sən, gülümsən sən !

Elim sən sən, elimsən sən !

Göynüm istər, görəm yazıng,

Qonça təkin dudağ aç ! gül !

تبسم كن ، لبخند بزن : gülümsən

سازگارياش ، دمساز باش : elimsən

هایلا هایلا

هایلا هایلا ، ائلیم هایلا !

اولىگر باتمیش ، ایلخید سایدا ،

اولولکلر زولول اۇلموش ،

او يار هاردا ؟ اوپارد هایلا !

هایلا هایلا ، گۈنۈم هایلا !

ياغ اینلەز ، سیناق سوپىدا ،

چىلى - بىلدە آيدىش چوخ دور ،

آيواز هاردا ؟ اوپارد هایلا !

پاپلا پاپلا ، ايشيق پاپلا !

اڭلەر ياتمیش ، ائلكە هایدا ،

قرە - قوللار قە ول انتمیش ،

گۈزۈم آيدا ، اوپارد هایلا !

هاینا هاینا گۈنۈم هاینا ،

آج اوزۇنگۇ ، گۈزۈنگ آينا !

سېيرم باخام آيناق اۆزە ،

اوپارد گۈنز ، اوپارد هایلا !

Hayla hayla , elim hayla !

Ülgەr batmiş , ilgid say,da ,

Ululەklەr zulul olmuş ,

O yar har,da ? Oyard hayla !

Hayla hayla gülüm hayla !

Yağ ilənməz , sınaq soy,da ,

Çənli - bel,də aydeş çox dur ,

Ayvaz har,da ? Oyard hayla !

Payla payla , işiq payla !

Ellər yatmış , elkə hay,da ,

Qərə - qullar qəvəl etmiş ,

Gözüm ay,da , oyard hayla !

Hayna hayna , günüm hayna !

Aç üzüngü ! Gözüng ayna !

Seyrəm baxam aynaq elə ,

Oyard gün,ü , oyard hayla !

هليلا : جار بزن hayla

اولىگر : ايلگر ، خوشە ئى پروين ilgər

ايلغىد : سراب ilgid

سايدا : مشهور است say,da

اولولك : مترسک ، شبح ululək

زولول zulul : شتر جمازه‌ی بلند قامت ، در اینجا خودنما ، گردن فراز

اویارد oyard : بیدار کن

پایلا payla : تقسیم کن ، سهم هر کس را بدء

ابشیق işiq : نور

هایدا hay,da : در اندیشه است / های : تفکر ، مشغولیت دائمی ذهنی

قره - قول qərə - qul : مترسک ، شبج

قه ول qəvəl : ازدحام ، احاطه ، تسخیر

سیناق sinaq : آزمون ، امتحان

سوئی soy : نژاد ، نسل

چنلى - بتل bel - çənlı : کمرکش مه آلود ، جایگاه کوئر اوْغلۇ و پارانش

آیدئش aydeş : اعجوبه ، پر ابهت ، بسیار دلیر

آیوار ayvaz : اعجوبه ، پر ابهت ، بسیار دلیر

هاینا hayna : با صدای بلند آواز بخوان ، آواز دسته جمعی با صدای بلند

آینا ayna : آینه

آیناق aynaq : درخشنان ، باشکوه

آلقىشلا قۇناغى alqışla qonağı

چۈخ اپر اقدان كۈچۈب ، آغ - بۇغاز آغناغاز

چۈخ سازاقدان قېيىب ، سرينگۈل قرنقول

چۈخ اوزاقدان گلىپ ، دورنالار قارچاغاز

قارشىنى گند قارشىلا ، آلقىشلا قۇناغى .

قامچىلار ايلدىرىم ، بۆز بولوت اوکۇرر

آرالار آستىمان ، گۆز ياشىن سىلدىرىر

دامچالار گۈى باشلار ، ترچىچك ايلدىرىر

قۇنچالار گۈن چالار ، سۈندۈرر چىراڭى .

چىر انتمىش قورج گولو ، قالدىرار چاپار

چىنگىلە مىش آغچادان ، سېدىرر باھار

دؤشە مىش مەملەن اپىگلى نىتىگار

چىكمىشدىر باشا ، قىپ قىرمىز قالاغى .

ياز اۇلار چەولىگەن ، گۈى چالار چۈلکۈلر

چۈخ چۈوار چۈوللار ، مىست ائدر چۈبىگۈلر

قىشلاقدان يايلاغا ، ساز اۇلار انلەكە لر

لاچىندا هىزز ائدر ، چاق اۇلار داماغى .

الياس بهرامپور (لاچىن) ، شاعر ، نویسنده ، منتقد ، مترجم ، پژوهشگر و زبان شناس تورک

آغ - بُوغاز ağı - boğaz : پرستو

آغناغاز ağnağaz : انگی از تخم گیاهان که برای کاشت مجدد ذخیره میکنند

سازاق sazaq : سرمای سوزان ، باد سرد

سرینگول səringul : گل در دامنه ای کوهها میروید و برگهای گل هنگام سرد شدن هوا مانند چتری به دور گلبرگها جمع میشوند و هنگامی که هوا خوب است باز و گلبرگها جلوه گر میشوند

قرنقول qərənful : قرنگول ، قارانگول ، گل میخ

قارچاغاز qarçagaz : نوعی اردک زیباتر از اردکهای معمولی

قارشی گند əarşı ged : استقبال کن

قارشیلا qarşılıla : به پیشواز برو

آقیشلا alqışla : استقبال کن ، تشویق بکن ، کف بزن

قامچیلار qamçılar : تازیانه (شلاق) میزند

قامچی qamçı : شلاق

بُوز boz : رنگ خاکستری

اوکوره ر ökürər : با صدای بلند گریه میکند

سیلdeer ر sildirər : به وسیله ای دیگری پاک میکند

سیل sil : پاک کن

دامچالار damçalar : میچک

گُوی göy : سبز

چیچک çiçəq : گلی زرد رنگ و معطر

ایلدیره ر ildirər : درخشان میکند

ایل ॥ : بپیوند ، بدرخش

قۇنچا qonça : فشرده شده از مصدر قۇنجماك ، گل نشکفته

گون چالار gün çalar : در اینجا ایهام و تشبيه تفضیل به کار رفته :

طلوع کردن است . غنچه مانند خورشید طلوع میکند که غنچه به گل تشبیه شده و با توجه به سوئندوره ر : calmag چالمگ - ۱ - چیزاغی تشبيه تفضیل است : با درخشش غنچه ، خورشید جلوه ای خود را از دست میدهد

در ترکیب گون چالار ، فعل چالمگ به معنی گزیدن و آسیب رساندن نیز میباشد . یعنی به خورشید لطمہ میزند - ۲ -

سوئندوره ر söndürər : خاموش میکند

سوئن sön : خاموش شو

چتر çatr : چتیر ، سایه بان / چت ، چات : در معنی فعلی بهم برس ، به هم برسان / در معنی مصدری به هم رسیدن ، به هم رساندن

قُوچ - گولۇر qoç - gülü : نوعی لاله

قالدیرار qaldırar : بلند میکند ، می افزارد

چاپار çapar : یک کلمه در معنی فعلی و اسمی ۱- میتازاد ۲- قاصد ، پیک ، نامه رسان

آغچا ağça : سکه ای نقره ، در اینجا استعاره از گلهای ریز

سپدیره ر səpdırər : به وسیله ای دیگری می افشارد

دؤشىشە مىش döşşəmiş : گستردە ، پهن کردد

اپىگلى ipaklı : مالک ابریشم ، ابریشمی ، نام تیره ای از طایفه ای دره شورلو

قىپ قىرمىز qip qırmızı : كاملا قرمىز

قالاغنى qalağı : دستمال بزرگ که بر سر بندند / بن کلمه قال به معنی بزرگ و عظيم در قالى نيز آمده قالى qali : فرش ضخيم

قالا qala : بزرگ گردان / قالات qalat : تپه ای بزرگ / قالاق qalaq : پرنده ای که زیاد صدا میکند

چەوليگىن çəvliğən : چمنزارى در بىچ رودخانه که مرطوب و سربىز است

چالار çalar : شباھت پيدا ميکند

گۈزى چالار gün çalar : سىز دىدە مىشىد

چۈلکۈ çolkü : جاي پست كوچك به صورت جلگه وارد زبان فارسي شده / چۈل اوچ : جاي پست / كور : پسوند تصغير

چۇوار çovar : عطر ميکند / چۇو cov : بوی خوش

چۇولول çovul : گياھى معطر که به خاطر بوی خوشش بر ماست و دوغ مىپاشند

چۈيگۈ çöygü : عطر ، بوی خوش

ائلكە elke : جايگاه ايل ، جايگاه بىزىز

هزز həzz : بهره بىردىن ، لىذت ، با تمام وجود درك كردىن / اين کلمه در تۈركى سومرى هاز تلفظ شده

haz :

to grasp , understand , to hold fast

درک كردىن ، فهمىدىن ، به دست آوردىن ، قاپىدىن ، نگە داشتن

چاق اوڭلار داماغنى çaq olar damağı : کنایه از اين که خوش و سرحال مىشىد

داماغ damaq : کام دهان ، سقف دهان

جنگل

جنگل ای سبزترین سوره‌ی ارکان هستی!

جنگل ای نغزترین آیه‌ی بنیاد بودن!

با تو می‌توان در هستی،

با تو می‌شود در وجود غنود؛

با تو می‌توان از مستی،

با تو می‌شود از نشاط سرود.

یک جهان راز هستی،

در بساط سبز و اندام توست؛

یک جهان عشق و مستی،

در نگاه چشم و احسان توست.

زندگی سبز بودن، سروden،

زندگی کاشتن، داشتن، درودن،

زندگی سر به هم آوردن،

زندگی با هم، شاد زیستن، است.

قاف بی نشان

ای قاف بی نشان ! ای ایل سر فراز !

ای کوه پر غرور ! ای رود پر خروش !

ای مهر زرنشان ! ای ماه کهکشان !

ای عشق بی دریغ !

ای « شعر بی دروغ ! »

ای خفته‌ی اصرار شب !

ای نشنه‌ی نشخوار شب !

چهره بگشا !

بیدار شو !

! برخیز

بیفشنان بر زلف شب ، عطر نور !

بیامیز بر چهر مهر ، عشق و شور !

بیاویز بر گوش دهر ، گوشوار خور !

قاف : کوهی افسانه‌ای و جایگاه سیمرغ

ایل : اتصال ، اتحاد اقوم ، نور ادامه دار ، جایگاه برتر

خور : خورشید

